Bert Frieswyk, 9-37
1019 Alexander St.,
City.

THE STANDARD BEARER

A Reformed Semi-Monthly Magazine

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION, GRAND RAPIDS, MICH.

Communications relative to subscription should be addressed to
R. SCHAAFSMA
524 Henry Ave., S. E.
Grand Rapids, Mich.

EDITORIAL STAFF
Editors—Rev. H. Hoeksema, Rev. G. M. Ophoff, Rev. Wm. Verhil, Rev. G. Vos
Associate Editors— Rev. A. Cammenga, Rev P. De Boer, Rev. M. Gritters, Rev. C. Hanko, Rev. B. Kok, Rev. G. Lubbers, Rev J. Vander Breggen, Rev. R. Veldman.

Communications relative to contents should be addressed to
REV. H. HOEKSEMA
1139 Franklin Street, S. E.,
Grand Rapids, Mich.

Vol. XIII, No. 2 Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich. OCTOBER 15, 1936 Subscription Price, $2.50

MEDITATION

Put On Love!

And above all these things put on charity, which is the bond of perfectness.

Col. 3:14.

Love above all!

For, *love* is meant in text by that word *charity*, which in the course of time graudally came to denote what originally was only one of its connotations.

Above all put on love!

You are the elect of God, holy and beloved! Thus the Word of God had addressed the Church of Christ in the near context. And as the elect of God they were chosen to be to the praise of His glory; now, in this present evil world, they are ordained that they might be children of light in the midst of a crooked and perverse nation; and presently, when time shall be no more, it is their glorious election that they may be partakers of that glory which the Father gave to Christ Jesus, the first born of every creature, the beginning, the first begotten of the dead, in the new heavens and the new earth, the incorruptible, and undefiled inheritance, that never fadeth away! And as holy and beloved they *have* put off the old man with his deeds, and *have* put on the new man, which is renewed in knowledge after the image of Him that created him!

Therefore, they still must put off the deeds of the old man. Having put off they must put off, always, by constant watching and praying and fighting the good fight, all uncleanness, fornication, inordinate affection, evil concupiscence, covetousness, which is idolatry, anger, wrath, malice, blasphemy, filthy communication, and lying to one another.

And having put on, they still must put on, daily, continuously, bowels of mercy, kindness, humbleness of mind, meekness, longsuffering, assuming an attitude of forbearance and forgiveness toward one-another, remembering that Christ forgave them.

And above all put on love!

Not: over and above all the other spiritual virtues put on love. Not: after you have put on all the other graces add love to them.

But: love is the greatest of all, while it is the root and fountainhead of all spiritual virtues. Without love, outside of the sphere of love none of all other graces can possibly adorn your life.

Therefore, put on love as the principal thing!

Above all: love!

Love,—what is it?

Always it is a bond, a power that irresistably attracts, draws, seeks its object, cannot and will not rest till it has found and embraced its object.

A reflection of what the text means by love you may find in that natural attraction that results from the organic oneness of the human race, and that is strongest where the kinship is closest. Just watch a mother by the bedside of her babe, when the latter is consumed by a burning fever, hovering between life and death. Day and night she watches over her darling. She cannot surrender it to death. She fights to the last to keep the object of her affection. Though growing ever so weary she scarcely notices it; though she be utterly exhausted she neither slumbers nor sleeps. The strong will to snatch her babe from the clutches of grim death sustains her, and she cannot rest until she is assured that she may keep her priceless possession!

Yet more than a reflection of what Scripture denotes by love, this natural affection, be it ever so strong, is not!

For, love is the bond of perfectness!

It is, therefore, not a bond that has its source in kinship or blood-relationship, or in the organic unity of the race. It is a matter of the heart, out of which are the issues of life, whether they be good or evil; a matter, however, that never issues forth from the evil heart; it is not a natural gift, but a spiritual-ethical virtue. The bond of perfection!

Love is the bond that is characterized by perfection; that is found only in the sphere of perfection; that, therefore, unites the perfect only. And perfection is ethical, spiritual goodness. It is an inner and outward harmony with the will of God, a harmony of the heart, of the mind and the will and all the desires with God Himself, manifesting itself in the word of our mouth, the look of our eye, the work of our hand, in all our walk and conversation. It is God's image in us, a reflection of His infinite goodness, righteousness, truth, holiness and all the spiritual perfections of His glorious Being. And love is the bond that operates in the sphere of that perfection only, the strong and irresistible attraction that draws the perfect to one-another, that causes them to seek one-another and to delight in one-another's fellowship . . . .

Love is the bond of perfectness!

There is in the "world" no love. There may be natural affection and natural bonds of kinship and blood-relationship. There may even be bonds and alliances of iniquity, for sinners will unite in sin and to sin, and the very devil's house cannot afford to be a house divided against itself . . . .

Bonds of sin, and subservient to sin are they.

Issuing forth from the carnal mind, or made subservient to the purposes of the carnal heart, which is enmity against God, they are, not bonds of love but of hatred; the very antithesis of love.

But love is perfection's bond, uniting the perfect.

Put on, therefore, holy and beloved, elect of God, love!

Love above all!

Love is of God!

Always of God. Wherever you may find love, whether it be among God's people in the world, or among the saints in glory, or among the holy angels that are always ready to do His commandments, always it is but a stream the source of which may be traced to the very heart of God! . . . .

It is of God, in God and to God.

For, God is love!

He is good, the infinite implication of all perfection. Such is His very essence. He is a light, and there is no darkness in Him at all. He is truth, righteousness, holiness, and there is no lie, unrighteousness or corruption in Him whatsoever. And in that inaccessible light of infinite divine perfection, the Most High lives the eternal life of love. For, He is the Triune. And as the triune God He is the living One. Out of the Father, through the Son, in the Spirit there rushes a fulness of divine life eternally. And that life is a perfect love-life. For, Father, Son and Holy Spirit eternally behold and know one-another in the sphere of divine perfection, the perfection of the glorious divine Essence; eternally are attracted to one-another, seek one-another, find one-another and have their infinite and absolute delight in one-another . . . .

As the triune God He loves Himself!

And with Him love is the bond of infinite perfection!

Love is of God! Not only is it of Him as it is in Him and to Himself, but it is also out of Him as it is eternally directed to His people, His elect in Christ, the holy and beloved from before the foundation of the world. For, it pleased Him to manifest His own glorious love-life and in the revelation of His love-life to glorify Himself forever. Eternally He willed to form a people that should be partakers of the "divine nature", that, in a creaturely measure, should be perfect even as He is perfect, righteous as He is righteous, holy as He is holy, and that should know Him even as they are known. Hence, He ordained His Son to be the first begotten of every creature, the beginning, the first born out of the dead, the glorious Head over all things in heaven and on earth, in Whom all the fulness should dwell. And to this First begotten of the dead He gave His Church, that all the fulness of God's love-life might out of Christ radiate and vibrate through all the millions upon millions of glorified elect. And that this Church might be led into the highest possible realization of the love-life of God, He ordained that He should lead them through the awful way of sin and death, of atonement and the resurrection, that out of the depth they might cry unto God and seek Him, and know Him, and taste that He is good, and find Him and be received into the divine family and its blessed fellowship . . . .

Love is of God, a divine stream, forever flowing from His heart to that Church of His eternal election, engraved in both the palms of His hand!

And out of God's heart it becomes manifest in time, an irresistible power that cannot rest till it has found and embraced its object; manifest in the manger of Bethlehem, where He came to us in the likeness of sinful flesh; manifest in the awful darkness of the accursed tree on Golgotha, where His love sought us and found us, reconciling us unto Himself; manifest in the resurrection and in the exaltation of the Lord Jesus Christ, in which He glorified us and received us into His own bosom . . . .

Love is of God, always . . . .

It is of God even as it is a love to us and in us. For, He not merely causes His eternal love to be proclaimed to us in His blessed gospel of peace and reconciliation, then to wait that we might behold it and recognize it and acknowledge it as His love toward us; but He spreads it abroad in our hearts, by the Spirit which He hath given us, the Spirit of our Lord Jesus Christ. He cuts the bonds of sin that hold them prisoner; He renews their hearts that are under the dominion of enmity against God by nature and fills them with His own life; He opens their eyes that they may see Him in all the glory of His love to usward; He opens their ears so that they may hear His Word, proclaiming in the death and resurrection of the Lord His unchangeable love while we were yet sinners; and He gives them to taste that He loved them with an eternal love, even though all things that are seen testify against it. The love of God, that is, His love to us, is spread abroad in our hearts!

Yes, love is of God, always!

Of Him it is, that we love Him! For, our love of God, of God Who is really GOD, the infinitely Good, the overflowing Fountain of all good, is not in us by nature. By nature, o awful folly of sin! —we hate God and love the devil, we hate righteousness and love iniquity, we flee from the Fountain of good and seek death! Neither is our love to God our own response to His love to us, a love wherewith we meet His love. But it is the vibration of His own love to Himself, which by His grace He causes to pass through our hearts, the divine love-current, in which we are caught up, returning to its Source! . . . .

Love is evermore of God!

Even when, having the love of God in our hearts, we are united by the bond of perfectness as brethren in the Lord, and we may love one-another, it is still of Him.

For, it is the love out of God in us to Him, that is now also directed to the brethren that walk in the light, so that they evermore seek one-another in the sphere of perfection.

Wherever is love it may be traced to the triune God as its source!

Love is ever of God!

Put on, therefore . . . .

Holy and beloved, elect of God, above all put on love!

How strange an exhortation! How apparently paradoxical an admonition! How utterly impossible it appears to heed it!

For, how shall we put on love? Can a man put on love as he puts on a garment? And if he should attempt it, would it not result in that awful carricature of true love that is "put on" indeed? Is not love exactly above all things that which can never be put on? . . . .

Yet, so is, not the word of Paul, not the admonition of mere man, but the Word of God, that cannot lie, exhorting, warning, admonishing, drawing and leading in the way of life, of the love-life of God, the holy and beloved! It behooves us, then, just to be silent, to repress every opinion of the flesh, of mere man within us, that we may truly *hear* the Word of God and *do* it: Put on, therefore, elect of God, holy and beloved, above all love!

In that spiritual attitude we hear and understand!

For, first, this Word of God does not address the natural man, dead in sin and misery, whose carnal mind is all enmity against God and whom to admonish to put on the love of God would be quite absurd and impossible, but the elect of God, the holy and beloved. And this signifies that they were chosen *unto* love. Such is God's purpose with them. He chose them in order that they might be holy and unblameable before Him in love. And this purpose of God was realized in them, when He revealed His love to them, when He spread it abroad in their hearts, when He caused them to taste that He loved them eternally in the Beloved; and when He caused His own love to Himself to vibrate in their hearts that they might also love Him and love one-another. Secondly, this love of God was not poured out in their hearts as one pours water into a dead and earthern vessel, that is utterly passive and in no wise affected by the contents it receives; but as conscious and rational and willing children of God they tasted this love of God. They became co-workers of God, His imitators. God's eternal purpose of love became their purpose by His grace. They *will* to love God and to walk before Him unblameably in love, to manifest themselves in the light of love, that He may be glorified. And this manifestation of the love of God that is in their hearts, this walking in love in the midst of the world, in every relationship of life is the putting on of love . . . .

Put on, therefore!

Yes, put it on as a garment, but as a garment that is but the outward manifestation of the love of God that was realized in your hearts!

Put it on in the word of your mouth, in the look of your eye, in the work of your hand, in the direction of your foot. Put it on in your thinking and willing, in your every desire and in the expression of them all in your whole life, individually, in the midst of the brethren, in the midst of the world . . . .

Let, as co-worker with God, through the power of His marvellous grace His love dominate all the manifestation of your life.

Unto that end fight the good fight! For, you are still in the world! And in the world you still have the operations of sin and death in your members, while you have but a small beginning of the new obedience. And these operations of sin in your members are of the old hatred and enmity against God. And they have their strong allies in the powers and temptations of this "world" and its prince. You *have* put them off in principle, put them off, therefore, constantly!

And you *have* put on the new man of love!

Put on, therefore, through the grace of God within, and by this Word of God calling you, love!

Love above all!

H. H.

EDITORIALS

As To The Works Of Unregenerate Man

The Presbyterian Guardian is a semi-monthly published by *The Presbyterian Guardian Publishing Company.*

It is not a church-paper, yet published in the interest of the *Presbyterian Church of America,* the newly instituted Church-group, that separated from the Presbyterian Church of the U. S. A. under the leadership of Dr. Machen and others.

It is, therefore, a magazine much similar to the *Standard Bearer,* and we heartily welcome it on our list of exchange papers. Those of us who can afford it will do well if they subscribe to it. They will, if I may judge by the two issues I received and perused, find much interesting, sound and edifying material in it. Write and send a dollar subscription fee to *The Presbyterian Guardian Publishing Company,* 1212 Commonwealth Building, Philadelphia, Pa.

In the issue of Sept. 26 there appeared two interesting articles on the *Revision of* 1903, one by Dr. N. B. Stonehouse, another by John Murray.

To understand the import of these articles, the reader must know that the *Presbyterian Church of America* will adopt its constitution in November. We quote: "The Presbyterian Church of America is faced with the all-important task of adopting its constitution in November. It is committed to the Westminster Confession of Faith and Catechisms as containing the system of doctrine taught in the Holy Scriptures, and it does not intend to jeopardize its adherence to Calvinism by tinkering with the Confession of Faith. But the fact remains that not all churches have the same form of the Confession, and the exact form must be determined upon. At the Assembly in June the following charge was given to the Committee on the Constitution in connection with its task of presenting for adoption the Westminster Confession and Catechisms as the confession of the faith of the church:

"The committee shall take as the basis of its consideration the particular form of the Westminster Confession of Faith and Catechisms which appears in the Constitution of Presbyterian Church in the U. S. A., 1934 edition. The committee shall have power to recommend the elimination from that form of these Standards, of the changes made in the year of our Lord 1903, but it shall not have power to recommend any other changes. The committee shall also have power to recommend what relation this church shall bear to the Declaratory Statement of 1903."

In short, the *Presbyterian Church in the U. S. A.* in 1903 adopted a revision of the Confessions which was at the same time a corruption of them, and which made it possible for this church to unite, in 1906, with the thoroughly Arminian *Cumberland Presbyterian Church.*

The committee appointed by the newly organized *Presbyterian Church of America* is charged to recommend what changes made by the Revision of 1903 in the Confessions shall be eliminated and in how far the Church shall return to the original form of the Westminster Confession of Faith and Catechisms.

The second article referred to above in the Presbyterian Guardian draws a comparison between some of the articles of the Revision of 1903 and their original form in the Westminster.

And to one of those comparisons made by John Murray I wish to call the attention of our readers. It concerns the confession regarding the "works of unregenerate man". I quote:

"Chapter XVI, Section 7 of the Confession of Faith in its unrevised form reads as follows: 'Works done by unregenerate men, although, for the matter of them they may be things which God commands, and good use both of themselves and others; yet, because they proceed not from a heart purified by faith; nor are done in a right manner, according to the Word; nor to a right end, the glory of God; they are therefore sinful, and cannot please God, or make a man meet to receive grace from God. And yet their neglect of them is more sinful and more displeasing to God'.

"The revised form as adopted by the Presbyterian Church in the U. S. A. reads: 'Works done by unregenerate men, although for the matter of them they may be things which God commands, and in themselves praiseworthy and useful, and although the neglect of such things is sinful and displeasing to God; yet, because they proceed not from a heart purified by faith; nor are done in a right manner, according to

His Word; nor to a right end, the glory of God; they come short of what God requires, and do not make any man meet to receive grace from God'."

Let me insert here the remark that always the elements of the Reformed Confessions that deal with the particular grace of God and the total depravity of the unregenerate man, are obnoxious to them that sail under the Reformed flag but are Arminian at heart, and, therefore, seek a revision of the Confessions. The revisions of 1903 adopted by the *Presbyterian Church in the U. S. A.* are an illustration of this fact. The revisions of 1924 adopted by the Christian Reformed Churches in the Three Points are only another illustration of the same truth. The difference is, that the Presbyterian Church was frank enough to call the changes revisions; the Christian Reformed Churches introduced their errors under the name of explanations!

But let us hear what Mr. Murray has to say about this change. I quote:

"The objections to this revised form of the section will immediately appear to any one imbued with the teaching of Scripture on the depravity and inability of the natural man:

"(1) There is a manifest difference between saying with the Confession that works done by unregenerate men are 'of good use both to themselves and to others' and saying with the revisers that they are 'in themselves praiseworthy'. To say the very least, the latter phrase is capable of an interpretation that places the works of unregenerate men in a category to which they do not belong. It is just this the Westminster divines were careful to avoid.

"(2) The revisions say that the works done by unregenerate men come short of what God requires, yet that the neglect of them is sinful and displeasing to God. But it refrains from saying what is really the central point of the indictment urged by the original Confession, namely, that they are *sinful and cannot please God,* and therefore, that the neglect of them is not simply sinful, but 'more sinful and displeasing to God'. The purpose and effect of this revision is to elevate the works of unregenerate men to a position not accorded them in Scripture, or at least to refrain from bringing to bear upon them the full measure of divine condemnation. So there has been successfully eliminated from the Confession at least one emphatic assertion of the doctrine of total depravity, and to that extent the enemies of the consistent evangelicalism of the Reformed Faith may be comforted. But comfort to such at this point is fatal".

The Standard Bearer sincerely hopes, as it, indeed, expects, that the *Presbyterian Church of America* will wholly reject the revision of 1903 and adopt the unadulterated Westminster Confession and Catechisms.

The truth that the natural, unregenerated man at all times only sins is also the confession of the *Protestant Reformed Churches.*

But how about the *Christian Reformed Churches?*

They assumed a very fraternal attitude toward the *Presbyterian Church of America.* They were the first to recognize the latter and their synod even sent a telegram conveying their best wishes to the newly instituted denomination and asking for a fraternal delegate.

But us they cast out because we maintained the confession that the unregenerate man always and only sins.

And they adopted a declaration of doctrine on this point, which was interpreted by Prof. Berkhof, e. g. in the following sentence: "The mere declaration that all the acts of the unregenerate are sin, without any qualification, fails to distinguish properly, contains only a partial truth, and is characterized by an absolutism that is condemned by the anology of Scripture, by our Confessions and by Reformed theology."

Prof. Berkhof evidently favors revision, e. g. of the statement of the Heidelberg Catechism, that the unregenerate is incapable of doing any good and inclined to all evil.

And revision was made in 1924, a revision that is all the more pernicious in its influence because it was called an explanation.

If the *Presbyterian Church of America* adopts the unadulterated Westminister Confessions and Catechisms, it cannot welcome recognition by the *Christian Reformed Churches.*

And the latter cannot properly recognize the former.

Beware, brethren! God does not look with favor upon hypocrisy!

H. H.

Thy beauty, O my Father! All is Thine;
But there is beauty in Thyself, from whence
The beauty Thou hast made doth ever flow
In streams of never-failing affluence.

Thou art the Temple! and though I am lame,—
Lame from my birth, and shall be till I die,—
I enter through the Gate called Beautiful,
And alone with Thee, O Thou Most High!

Prolonged Intercession

To understand Moses' prolonged intercessory prayer, the following must continually be kept in mind: A great and apparently unpardonable sin had been committed, consisting in Israel turning his back upon Jehovah and in his prostrating himself before the idle. Not only has the Lord refrained from making known to Moses that He forgives, but He has even uttered statements seemingly implying that He has done with His people and if not immediately, then eventually will make an end of them. — such statements as, "For I will not go up in the midst of thee; . . . . lest I consume thee in the way." "In the day when I visit, I will visit their sins upon them." "Ye are a stiffnecked people: I will come up into the midst of thee and consume thee . . . ." So the Lord continues to speak, even after Moses has earnestly besought Him to turn from His fierce wrath, and repent of the evil against His people; even after he had petitioned the Lord to set him forth as an atonement for their sin. Moses' soul is troubled. Taking these statements of the Lord on their face value, the nation is doomed. Yet the nation must be spared, as promises have been made. It is in this conviction certainly that Moses continues to pray for the life of his people. But what he understands not is how the Lord can realize His promise respecting a people whom He by virtue of His being righteous God is in duty bound to destroy. Looking at the promse, the conviction forms in his soul that the nation will be spared; but in this conviction he is again repeatedly shaken by the consideration that the Lord their God, against Whom they sinned, is a consuming fire. Moses, as has been fully explained in former articles, is in a quandary. And only if mindful of this state of perplexity of his mind, can we understand that third prayer of his, — a prayer that reads, "See, thou sayest unto me, Bring up this people: and thou hast not let me know whom Thou wilt send with me. Yet Thou hast said, I know thee by name, and Thou hast also found grace in my sight. Now therefore, I pray thee, if I have found grace in thy sight, shew me now thy way, that I may know thee, that I may find grace in thy sight: and consider that this nation is thy people."

As has been shown in a former article this prayer is comprised of three distinct petitions: a. Let me know whom thou wilt send with me. b. Show me thy way that I may know thee. c. Consider that this nation is thy people.

The First of these petitions has been largely dealt with. It was occasioned by the declaration of the Lord to the effect that He (in the pillar of cloud, the angel of the Lord) would go before them to drive out the Canaanite, in that He would no longer go up in the midst of them. This statement of the Lord has been explained. However, to the explanation given a word must be added. What the Lord here declares is that He will do for Israel no more and no less than He did for all the nations of the earth. What He did (and still does) for all nations, is to bring them to the inheritance He divided to them through His going before them and destroying before them their enemies. So we read, (Deut. 32:8, 9) "Remember the days of old, consider the years of many generations . . . . when the Most High divided to the nations their inheritance, when He separated the sons of Adam, He set the bounds of the people according to the number of the children of Israel." What this doing of the Lord implies, may be known exactly from a scripture contained in the second chapter of the book of Deuteronomy and that reads, "And when thou (the people of Israel) comest nigh over against the children of Ammon, distress them not . . . . for I (the Lord) will not give thee of the land of the children of Ammon. . . because I have given it unto the children of Lot for a possession." And then we read, "That was accounted a land of giants: giants dwelt therein in old time; and the Ammonites call them Zam zummims; a people great . . . .but the Lord destroyed them (the Zamzumims) before them the Ammonites; and they (the Ammonites) succeeded them and dwelt in their stead; as He did to the children of Esau, which dwelt in Seir, when He destroyed the Horims from before them."

The thought conveyed here is plainly this: The Lord went before the Ammonites, destroyed before them their enemies and caused them to possess the latter's land. And so He did to the children of Esau. But, speaking now of these other nations(the children of Esau and of the Ammonites), what He had not done is to go up in the midst of them in the pillar of cloud, lead them by His very face, favor them by His very presence, in token that He was their God — the God of their salvation — their great reward, their portion, the true bread of their soul and that they were His chosen people, whom He knew by name, thus to whom pertaineth the promise and the covenant and the adoption and the law, — a peculiar people, a kingdom of priests, that they should know Him and knowing Him taste that He is good. The people of Israel only are so favored. But Israel has rejected and disowned Him and turned to the idol. Inclining to Moses for the second time, the Lord therefore says to him, (first verse of chapter 33) "Depart and go up hence thou and the people which thou hast brought up out of the land of Egypt, unto the land which I sware unto Abraham, to Isaac, and to Jacob, saying, Unto thy seed will I give it; (second verse) And I will send an angel before thee; and I will drive out the Canaanites . . . (third verse) Unto a land flowing with milk and

honey: for I will not go up in the midst of thee; for thou art a stiffnecked people: lest I consume thee in the way."

Must the Lord be understood here to mean that the children of Israel, because of their great sin, have ceased to be His particular people and are now no more to Him than the other nations; that thus, though He will do for them what He did for the others, to wit, destroy before them their enemies and cause them to possess the promised land of their destination, He will not henceforth lead them by His very presence or face in token that He is their friend, the God of their salvation? Let us see. If this second communication of the Lord is to be understood, the first thing to be done is to discover the relation between the various clauses of which it is comprised. Reading this scripture (the first three verses of chapter 33) with caution we perceive that the second verse is to be expressed in a parenthesis in that it is plainly a clause inserted in a sentence. This sentence is verses one and three. This is plain. Verse three sets out with "unto a land flowing with milk and honey". Verse two ends with, "And I will drive out the Canaanite". Between these two clauses, certainly, there is not the slightest coherence. Such a statement as "I will drive out the Canaanites unto a land flowing with milk and honey" simply yields no sense. Verse three, then, must be joined directly to verse one. These two verses form a close unity and the thought conveyed is to be expressed thus, "Depart thou, Moses alone, that is, depart without my face, my presence (the Angel of the Lord, the pillar of cloud) as thy personal guide, who until now went up in thy midst as thy leader). Depart thou then alone and go up hence, thou and the people . . . . unto the land which I sware unto Abraham . . . . saying, unto thy seed will I give it; unto a land flowing with milk and honey (verse three); depart thou alone; for I, that is my face, my presence (the pillar of cloud) will not as heretofore go up in the midst of thee to lead thee(for thou art a stiffnecked people); lest I consume thee in the way." That the saying of the Lord, "Depart and go up hence," is equivalent in meaning to the statement, "Depart thou without my presence to lead thee," is evident from the casual clause, "for I will not go up in the midst of thee." And what now is the thought expressed in the parenthesis? Apparently this, that the Lord will do no more for them than what He did for the other nations; all He will do is to destroy their enemies before them and cause them to possess the promised land. At least apparently then the Lord through this doleful announcement lowers the status of His people to that of the other nations. Seemingly He now makes known to them that He disowns them as His peculiar treasure. That Moses discovers in the communication precisely this meaning is evident from this that he beseeches the Lord to consider that His people is this people and finally ends his prayer with the petition that the Lord takes them as His inheritance.

Consider that Moses' immediate departure with his people would spell the suspension of legislation, and of the erection of the tabernacle so that had Israel immediately gone up, it would have had to do without that instrument (the law and the service) through which the covenant communion of the Lord and His people was to be exercised.

The communication however is not as doleful as it appears on the surface. If carefully examined and understood it will be found to yield considerable encouragement to Moses and the faithful in Israel. Mark once more the statement, "And I will send an angel before thee; and I will drive out the Canaanite . . . ." As has already been pointed out in a previous article, this angel was not to be an ordinary angel, now for the first time to appear on the stage of Israel's history, but the very angel who had been leading them from the time they had left Egypt, to wit, the Angel of the Lord, the pillar of cloud, also called the Lord's face, or presence.

Now this angel (the angel of the Lord) was the visible token of the redeeming and saving presence of the Triune Jehovah. It was through this cloud that the Lord looked to the host of the Egyptians and troubled it. It was from out of the pillar of cloud that He communicated with Moses, His servant. The voice of the ten words (commandments) had come to Israel from out of the pillar of cloud, resting on the summit of the mountain. The pillar of cloud was the radiance of the Lord's goodness and thus the very face in which Israel beheld His glory, the glory of the God and Father of our Lord Jesus Christ. By the cloud spreading itself out over their heads, they were being shielded against the withering heat of the desert sun. How evident that the pillar of cloud (His very face) was the type and shadow of the Christ.

Now it is this very pillar of cloud who will drive out the Canaanite. What else can this mean than that, though for a season they will have to do without the companionship of the Lord, they will nevertheless press on as a people with a Saviour, that thus the Lord will continue to be for them.

Rightly considered, then, He will do much more for them than for the other nations. What He did for the Ammonites and even for the children of Esau is to destroy their enemies by His invisible power operating through earthy agents. What He will do for His people is to drive out their enemies by His gracious might operating through His angel. Thus, though for the moment He threatens to disown them, He will continue to cherish them in love, in that same love through

which He redeemed them and cleansed them from their sin and prepares them for a life with Him in Canaan.

The scripture before us contains a menacing threat indeed. But it is to be borne in mind that this scripture together with all the Lord's communications to Moses in the present crisis are designed to awaken repentance in the hearts of the true sons of the covenant and also to so sustain Moses in the conviction that God must and will spare them, that he will not cease to wrestle with the Lord in prayer for the life of the nation until he hears Him say, I will have mercy and forgive. Now the encouraging word in the scripture before us is precisely that, come what may, they will not be deprived of His Angel, the Christ, Who is made unto them wisdom, and righteousness, and sanctification, and redemption.

It has now also become plain that what prompted Moses to complain "Thou hast not let me know whom thou wilt send with me" is the Lord's announcement, that he, Moses, will henceforth have to do without the Lord's companionship, counsel, and guidance, as He in His angel will no longer go up in the midst of them.

What prompted Moses to petition the Lord to show him His way has also been shown. Moses is perplexed. There are questions in his soul to which he can find no answers. The Lord threatens to destroy the whole nation on account of its great sin. But promises had been made unto the fathers. How then can the Lord destroy them if on account of His being faithful God, Who keepeth covenant trust He must spare. On the other hand, how can He spare, if being righteous God He must destroy them. As Moses sees it, the Lord must do both, yet can do neither. Moses has still another riddle. If the Lord is resolved to spare them, the great sin must be forgiven. But how can a sin, unatoned for, be pardened. Moses knows not. The situation completely baffles him. His thoughts multiply. What is the Lord about to do with them? Let Him condescend to tell him. So he prays, Lord show me thy way with thy people. Give me the answer to the riddle that troubles my soul. Make known to me thy methods. Disclose to me the *how* of thy salvation. Thou knowest me by name. I have found grace in thy sight. Thou art my friend and Saviour. Let then thy secrets be with me.

Moses makes one more petition before he keeps silence to hear the Lord's reply, "Consider that this nation is thy people." The text in the original reads, "Consider that thy people is this nation." The implication of this statement is clear, "Consider, O Lord, Thou hast a people, — a people whom Thou hast taken as thine inheritance, thine everlasting treasure, a people whose are the fathers; Israelites, to whom pertaineth the adoption, and the glory, and the covenants and the promises; thus a people whom Thou art in duty bound to spare and save and pardon and cherish forever. Consider, Lord, that thy people is this ill-deserving and condemnable nation. And Thou wouldst now consume in a moment this nation? True, it has committed a great sin. Yet Thou canst not destroy it, as it is thy people, thus a nation whom Thou art in duty bound to everlastingly love, as it is a nation to whom Thou art bound by thy own promise to be unto it a God forever."

Having uttered this petition, Moses is again silent. Thrice now has he besought the Lord to be gracious to the apostate nation. To his first prayer, "Lord, why doth thy wrath wax hot against this people, which Thou hast brought forth out of the land of Egypt. . . . Turn from thy fierce wrath, and repent of this evil against thy people," to this prayer the Lord had even failed to at all respond. True, the record of this petition is indeed followed by the notice that the Lord repented of the evil which He thought to do unto His people, but the fact is that He refrained from making this known to Moses. So thinking that what was now perhaps required was a human sacrifice, Moses with a troubled heart returned to the Lord on the morrow and said, "Blot me out of thy book," that is, "Permit me, O lord, to atone for their great sin by my life." After having turned down this proposal, the Lord not only again refrained from letting Moses know that He had pardoned, but even threatened to forsake and thereupon to consume them in a moment. But Moses, refusing to let the Lord alone, for the third time now returns to Him to plead for the nation's life, "Lord, let me know whom thou wilt send with me. . . . Show me thy way. . . . Consider that thy people is this nation." Attend to the Lord's reply, "My face shall go with thee, and I will give thee rest."

A single glance at this answer is sufficient to convince one that what the Lord now in substance declares is that the great sin is pardoned and that thus the nation (the Israel according to the election) will live and enter with Him into His rest; for the promise, given Moses, is for them all. In speaking to Moses, the Lord at once addresses the people whom he represents and whose cause he pleads.

Thus the prayer of Moses is heard and so it again appears that the effectual fervent prayer of a righteous man availeth much, and that they who would have power over the Lord must weep and make supplication as did Jacob on the bank of the brook, when he wrestled with God and prevailed and saw God's face and lived; for it is to be observed that the gracious word, "My face shall go with thee. . . ." is not heard until after "every one who sought the Lord" has gone out to the tent of meeting, which was without the camp, to bewail their sins before the face of the Lord.

Let us now examine more closely the Word of the Lord, "My face shall go with thee and I will give thee rest." What is to be understood by the face (translated presence) of the Lord? And the answer: that visible radiance of all the goodness of his invisible being or essense. This face was thus the pillar of cloud and the pillar of fire, also called the angel of the Lord, that went before the marching Israelitish host and that reposed between the cherubim during the rest-periods of Israel's wanderings in the desert. It was in the face of this cloud, as was said, that Israel beheld His glory. But this, however, is not enough said. Rightly considered, the face of Jehovah was that pillar of cloud in conjunction with the entire law together with the whole typical-symbolical apparatus (the tabernacle and its furniture and service) concerned in the performance of Israel's service. Also in the face of the type and the symbol the glory of the Lord was visible. Now in the Old Testament Dispensation, the law, the type, was one, the pillar of cloud another. But Christ, the two merge and are one, as He is the fulfillment of the law and the effulgence of the Father's glory.

Now Jehovah was also actually present in the pillar of cloud and in His law. Through the pillar of cloud He revealed Himself; from out of this cloud, He addressed His people. The cloud was the very seat of His power and grace. In that cloud all fulness dwelt. And so, too, was Jehovah in His law. The law therefore cursed and blessed. It was in connection with the strict observance of the law, that Jehovah pardoned and saved, gave to His people confidence toward Him, gave them testimony that they were just in His sight. Both the law and the pillar of cloud therefore were in a most actual sense at once the token and pledge of His gracious presence. Where these were, there was Jehovah.

In the light of these observations, it will be seen that Jehovah's face or presence was Israel's very Saviour. It was this face or presence that had redeemed them. By this face they were exalted and crowned with glory. The brightness of this face was the true bread of their soul. For this face was Christ. And it was in this face that the triune Jehovah dwelt in their midst as their salvation.

Now it was this Face, their Saviour, Who refused to any longer go up in their midst. It can be understood that the people mourned when they heard this. It was their very Salvation of Whom, to the best of their knowledge, they were to be deprived. They were to lose the gracious, redeeming, and blessing Presence of their God, the possession of which brought them forward as a people singularly favored and set them apart from all the nations of the earth. It was this presence, going with them and dwelling in their midst, that was to them the pledge and the token that they found grace in His sight. Deprived of His presence they were doomed and cursed and might as well perish in the desert as to be made to possess the promised land.

Moses understood this. Said he therefore to the Lord, "If thy presence go not, carry us not up hence. For wherein shall it be known that I and thy people have found grace in thy sight? It is not in that Thou goest with us? So shall we be separated, I and thy people, from all the people that are upon the face of the earth."

And the Lord replies, "I will do this thing that thou hast spoken: for thou hast found grace in my sight, and I know thee by name." "I will go with thee and be thy God, I, my face, to lead and to forgive and to bless thee and thy people, and to give thee in my love, rest. For thou and thy people I know in love: for I know thee by name, by My name impressed upon thy mind and heart and being."

Encouraged and cheered by the Lord's gracious words, Moses again speaks, "I beseech thee, show me thy glory." Does Moses here proceed farther then he should? Is he now being carried beyond due bounds and is he longing for more than is lawful? Such is the view of some. It is hard to see that Moses here proceeds farther than he should. If he does, the Lord can be expected to rebuke him. But so far is He from rebuking His servant, that He grants him his desire. Considering the state of perplexity of Moses' mind, it would be surprising if he had not come with this petition.

In substance, the petition is identical to one already made, "Lord show me thy way, that I may know thee." Both petitions arise from the same perplexity, from the same burning desire to be raised to a vantage point whose height will allow him to look down upon the way of the Lord and see where it leads, that He may know God, know Him better and with a mind flooded with this knowledge be able to somewhat fathom the depth of the riches both of the wisdom and knowledge of God.

It ought to be plain that the petition, "Show me thy glory," is but the petition, "Show me thy way," repeated. God's way is the glass through which His glory is seen, so that, to see this way is to behold His glory. Both petitions spring from the one need to see more of God.

But why should the question be repeated. Because the Lord seemed to have taken no notice of it, the first time it was made. Mark once more the extent of the Lord's reply, "I will go with thee and give thee (and thy people) rest." This reply has a direct bearing only on the complaint, "Thou hast not let me know whom thou wilt send with me." Whether the Lord will also show Moses His way, He did not say. So Moses, after

the Lord has done speaking, repeats in substance the petition previously made. Says he to the Lord, "Show me Thy glory."

The request is now granted. Said the Lord to Moses, "I will make all my goodness pass before thee, and I will proclaim the name of the Lord before thee; and I will be gracious to whom I will be gracious, and will shew mercy on whom I will shew mercy." But the Lord immediately adds, "Thou canst not see my face: for there shall no man see me and live." So the Lord bade Moses to station himself upon a rock. Putting Moses on a cliff of the rock, the Lord covered him with His hand, while He, His glory, passed by. Thereupon the Lord removed His hand, and Moses saw His back parts, but His face he did not see.

This reply and doing of the Lord need not at all perplex and mystify one. What the Lord does here in response to Moses' petition is to give to all His essential goodness, to the aggregate of His virtues or glories (attributes) a visibility of exceptional and unprecedented brightness. What is here being seen by this servant of the Lord is what constitutes true beauty, to wit, the effulgence "uitstraling" of true and perfect goodness. The three disciples of the Lord were similarly favored when they saw on the mount of transfiguration the countenance and raiment of Christ as white and glistening. Then, they, too, so we read, beheld His glory. After suffering a temporary eclipse, the glory of Christ again shown forth in its full splendor on the day of His crowning. So, too, at the return of Christ, will the righteousness, the true goodness, of the church, of Zion, be made to go forth as brightness, and the salvation thereof as a lamp that burneth." Isa. 62:1. The life of Zion is now hid with Christ in God. When Christ, Who is her life, shall appear, then shall she also appear with him *in Glory*.

Now the glory of the Lord has been seen all along in the face of the Pillar of cloud. But what Moses here receives is a brighter and clearer vision of God. Yet what he sees is not the face of the Lord, but His back parts, that is, not His glory in its full brilliancy—a glory that no man can see and live and that God's eyes only can endure—but the lingering splendor of its effects, the face of God's face. Who can see God in His frightfully glorious appearance and dominion without being crushed and snatched away from earth! So what Moses now receives is a revelation according to the measure of his capacity. Thus the hand of God covers his eyes with night and darkness while the heavenly day of God's glory passes by.

Now the revelation of Jehovah in His glory is fulfilled in Christ. But from this it does not follow that the view denied Moses will be realized in the other world. Their is a light—the effulgence of His virtues in their totality,—accessible to no man but to God only. It is a light in which He alone dwelleth.

The act of God consisting in His giving visibility to His glory is accompanied by another act of His consisting in His proclaiming by the spoken word His name in the audience of His servant. Without this latter act the revelation would not be complete. The ear as well as the eye must be addressed, if Moses is to be actually benefited. As the symbol by itself is mute, so, too, the light that shines forth from God's being. As the symbol, it calls for the explanatory word. This word is not lacking here. It is actually twice given; first when the Lord said, "And I will be gracious to whom I will be gracious, and will show mercy on whom I will show mercy" and again when the Lord, passing by before Moses declared, "The Lord, the Lord God, merciful and gracious, longsuffering, and abundant in goodness and truth, keeping mercy for thousands, forgiving iniquity and transgression and sin, and that will by no means clear the guilty; visiting the iniquity of the fathers upon the children, and upon the children's children, unto the third and to the fourth generation."

What have we here? In substance the doctrine contained in the seventh chapter of the epistle to the Romans, "Therefore hath He mercy on whom He will have mercy, and whom He will He hardeneth." It is exactly in this work of God, accomplished in and through Christ, that all His glory is seen. And the glory that Moses was given to behold as he stood in the cliff of the rock was the radiance of the virtues of God (all His virtues) of which the above work is indeed the accomplishment. As will be made plain in a following article, the revelation received is precisely the one Moses had need of.

G. M. O.

IN MEMORIAM

We mourn the passing, in the early morning of September 24, of our husband, father, son and brother

BERT BOEREMA

yet we rest assured that he has entered upon the perfect service of his Lord.

Mrs. Christina Boerema
(nee) De Graaf
Mr. and Mrs. Irving H. Cramer
with one grandchild
Mr. and Mrs. Charles E. Boerema
Mr and Mrs. Klaas Boerema
Brothers and Sisters

Grand Rapids, Mich.

De Kwestie "Leergeschillen" Op De Synode Der Gereformeerde Kerken In Nederland

De Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland, die dit jaar te Amsterdam vergaderde, ging naar de laatste rapporten, die wij door de Nederlandsche bladen ontvingen, na bijna drie weken vergaderd te hebben, op 11 Sept. 1. 1. uiteen om weer bijeen te komen op Dinsdag 22 Sept.

Ten hoogste belangrijk vonden wij de discussie, die zich ontspon over de kwestie "leergeschillen". En waar ons volk ongetwijfeld eveneens groot belang stelt in hetgeen met name op dit punt door de Synode in Nederland wordt behandeld en besloten, zullen wij zooveel mogelijk ons lezend publiek hiermede op de hoogte houden en de rapporten uit de Nederlandsche bladen in hun geheel weergeven.

Op Woensdag 9 Sept. werd aan de orde gesteld een voorstel van Dr. A. D. R. Polman en Ds. W. H. v. d. Vegt. Dit voorstel wilde, dat de Kerken in Generale Synode zich zouden uitspreken over de theologische vraagstukken, die tegenwoordig in het geding zijn, met name: de algemeene genade, de pluriformiteit der Kerk, de twee naturen van Christus, verhouding van Kerk en Staat, het genadeverbond in verband met zelfonderzoek, erkenning van den Doop buiten eigen kerk bediend, en de onsterfelijkheid der ziel.

Aangaande het op de Synode aan de orde stellen van deze zaak door de commissie *ad hoc*, lazen we het volgende:

Namens de Commissie uit de Synode bracht Prof. Dr. V. Hepp rapport uit over deze zaak, welk rapport besloot met de door de meerderheid der commissie voorgestelde conclusie:

De Synode

gezien het feit, dat er in onze Kerken leergeschillen zijn gerezen, die onrust hebben veroorzaakt en de vrees deden opkomen, dat daardoor de integriteit van onze Gereformeerde belijdenisschriften schade lijdt,

van oordeel, dat het noodzakelijk moet worden geacht, dat door de volgende Generale Synode daaromtrent een duidelijke uitspraak worde gedaan,

besluit

1. zeven Deputaten ad hoc te benoemen,
2. dezen Deputaten op te dragen:

a. de hangende leergeschillen, met name die over de algemeene genade, de pluriformiteit van de Kerk, de twee naturen van Christus, het getuigenis van den Heiligen Geest inzake de Schrift, het genadeverbond, erkenning van den H. Doop, welke niet in onze Kerken is bediend, het zelfonderzoek, de onsterfelijkheid der ziel, te toetsen aan Schrift en belijdenis, met dien verstande, dat zij aan de genoemde geschillen sommige kunnen toevoegen of andere daarvan onbesproken laten, mits zij dit met redenen omkleeden;

b. daarover bij de volgende Synode een rapport in te dienen in zulk een vorm, dat de conclusies als concept voor een goed gefundeerde en wel geformuleerde uitspraak dier Synode kunnen dienen;

c. dit rapport een half jaar vóór het samenkomen van de Synode ter kennis van de Kerken te brengen.

Prof. Dr. S. Greydanus hierna sprekende namens de minderheid der commissie, diende de volgende conclusie in:

De Synode,

overwegende, dat waarheden als de twee naturen van Christus en de onsterfelijkheid der ziel reeds in onze belijdenisschriften beleden worden;

en dat het niet gewenscht is, die, door ze in handen van een studie-commissie te geven, voor te stellen als confessioneel nog niet bepaald;

en dat inzake onderwerpen als algemeene en bijzondere genade gezien ook de historie betreffende dergelijke punten in 1920 en volgende jaren het niet gewenscht mag heeten, dat zij daarvoor één of meer studie-commissies ter oplossing instelt;

besluit op het voorstel van Dr. A. D. R. Polman en Ds. W. H. v. d. Vegt niet verder in te gaan.

Gezien het vergevorderd uur besloot de Synode op voorstel van den voorzitter om de discussies over deze beide conclusies eerst in de vergadering van heden (Donderdag) te doen plaats hebben, waardoor er tevens gelegenheid zal zijn om te voldoen aan den wensch van vele Synodeleden om de concept-conclusies te doen stencilen, zoodat bij de discussie de gedrukte teksten ter tafel zijn.

Deze minderheidsconclusie door Prof. Greydanus ingediend maakte aanstonds den indruk op ons van het resultaat te wezen van een koelen blik op de dingen en bezadigde overweging. Prof. Greydanus bleef, temidden van de algemeene spanning der geesten, kalm. De Synode had dan ook, m. i. niets beters kunnen doen dan deze minderheidsconclusie aannemen. Wat ze gedaan heeft in deze zaak, is ons echter nog niet bekend.

Den volgenden dag ontspon er zich een breede discussie over het ingediende voorstel. Onderscheidene der predikanten voerden het woord over deze zaak. Maar vooral was belangrijk hetgeen door de hoogleeraren werd gezegd. Daarom geven we het rapport hiervan zoo volledig weer als het ons uit de bladen toekwam:

DE HOOGLEEREN AAN HET WOORD.

Prof. Den Hartogh over de leergeschillen:—

Prof. Dr. G. M. den Hartogh onderschreef, dat over de leergeschillen niet alleen geschreven wordt, doch deze ook in de prediking worden gebracht, wat spr.,

zeer gevaarlijk acht. Het Gereformeerde volk is ontrust en wenscht een uitspraak. Daarom acht spr. benoeming van een commissie gewenscht, doch spr. gaf ook enkele wijzigingen aan in de meerderheidsconclusie.

Tenslotte zeide spr. dat het in studie nemen van deze kwesties ongetwijfeld gewenscht is, doch dat de Synode daarnaast zich moet uitspreken, dat de ambtsdragers en de gemeenteleden zich moeten houden aan hetgeen duidelijk staat in de Belijdenis en in de uitspraken der Synodes sinds 1892.

Hierna werd een korte pauze gehouden.

Prof. Schilder over de strijdpunten:—

Na de pauze verkreeg Prof. Dr. K. Schilder het woord.

Spr. zeide verbaasd te zijn over den geheelen gang van zaken. Gisteren is het voorstel-Bolsward radicaal getorpedeerd en nu komt de vreugde over den gang van zaken uit Bolsward.

Nu zegt men, dat in de pers over de leergeschillenkwesties moet worden gezwegen, (als de door de meerderheids-conclusie bedoelde commissie wordt ingesteld), doch de rapporteur, Prof. Hepp, heeft vlak voor de Synode zijn eerste brochure doen verschijnen. Spr. heeft tegen dit laatste geen bezwaar, doch men zegge dan niet, dat er in de pers gezwegen moet worden.

Er zijn in onze Kerken personen die de beslissing der Synodes aan hun laars lappen, getuige het publiek aanbevelen van de N. C. S. V.!

Spr. heeft verschillende bezwaren tegen de meerderheidsconclusie. Wanneer spr. ziet hoe de kwestie van één woord (onjuist of minder juist) in de bekende Synodale uitspraak van 1905 voor bepaalde personen in het zoeken naar de eenheid met de Chr, Geref. een heele kloof beteekent, dan is spr. huiverig om weer een nieuwe serie uitspraken te doen. Spr. is van meening, dat men niet meer moet vastleggen dan beslist noodzakelijk is. De band der eenheid moet niet knellend worden.

Bovendien — de jaren 1920-1930 in de kerkelijke geschiedenis hebben dit zoo duidelijk geleerd — kan 't best zijn, dat punten die nu in het brandpunt der belangstelling staan, over drie jaren hun actualiteit — zeker wat het Geref. volk betreft — verloren hebben.

De kwestie van de bediening van den H. Doop in andere Kerken, acht spr. geen leergeschil zelfs niet een kwestie, die een leergeschil zou raken.

Een ander gevaar der meerderheidsconclusie is, dat de Kerk komt op het terrein der wetenschap. Dat gebeurt ook niet in Kampen en zal ook niet gebeuren, als de Theol. School het promotierecht krijgt. Het gaat hier veelal over kwesties, die wetenschappelijk nog niet af zijn. Men moet een broedende kip niet storen, en wij moeten — aldus spr. —een kip, die op niet kerkelijke wijze broedt, niet kerkelijk storen.

Een stem: Maar ze kakelen.

Prof. Schilder: Moet men, datgene, wat de bedoelde personen doen, kakelen noemen? Er zijn onder hen, wier meeningen spr. onmogelijk deelen kan. Maar er zijn er ook onder, die spr. in hun meeningen als volkomen Gereformeerd erkent en die wel degelijk belangrijk reformatorisch werk voor het Geref. leven verrichten. En nu weigert spr. om ter wille van de eerstbedoelden allen in een hoek te laten duwen, dus ook degenen, die spr. in de tweede plaats noemde. Wij mogen de oogen niet sluiten, doch moeten God danken voor het materiaal, dat die wetenschappelijke onderzoekers ons schenken.

Spr. waarschuwt de Synode ernstig om de bedoelde kwesties niet voor-tijdig tot een beslissing te willen brengen. De Kerk en de wetenschap hebben elk een eigen terrein en een eigen uurwerk en God beware ons — aldus spr. — voor een haast, die het kerkelijk uurwerk eerder doet slaan dan dat der wetenschap.

De Kerk moet op kerkelijke wijze oordeelen over en ingaan tegen alles, wat de Belijdenis aantast, doch geschillen, die niet de Belijdenis raken moet zij niet tot een beslissing brengen.

Wat de meerderheidsconclusie verder betreft, daarin worden punten genoemd, die niet disputabel gesteld moeten worden, omdat zij in de belijdenis bepaald zijn en het disputabel daarvan stellen de Belijdenis verzwakt.

Omtrent andere punten, die de theologische ontwikkeling beinvloeden, kan het gewenscht zijn, dat een commissie die eens nader bekijkt en van haar bevinden de volgende Synode mededeeling doe.

Tenslotte waarschuwde spr. om niet door een zekere psychose van onrust zich te laten beinvloeden om besluiten te nemen, die bindend zullen zijn en waardoor de onrust (in de meerderheidsconclusie genoemd), niet zal verdwijnen, doch zal worden vergroot.

Prof. Ridderbos spreekt:—

Prof. Dr. J. Ridderbos acht de aan de orde zijne kwestie zeer moeilijk. Spr. voelt veel voor de gedachte der meerderheid van de commissie, doch beseft de gevaren, die van de andere zijde worden aangewezen. Om de Kerk den kant van de wetenschap op te dringen acht spr. ook een groot gevaar, doch spr. meent, dat alleen dit gevaar zien en onderkennen en 't daarover eens zijn.

Spr. begrijpt, dat er gevraagd wordt om een uitspraak op bepaalde punten. Zeker, er is de weg van de Synode om naar aanleiding van bepaalde aanklachten uitspraken te doen, doch als door instelling van een commissie dergelijke aanklachten kunnen worden voorkomen, dan zou spr. dit veel liever zijn. Te meer waar

het gevaar, dat bij een te rigoureuze houding der Kerken wetenschappelijke arbeid vrijwel onmogelijk wordt, niet denkbeeldig is.

Doch er moet een einde komen aan het geschrijf, zooals dat tegenwoordig zoo vaak plaats heeft. Er wordt maar geschreven door menschen, die geen tijd hebben om Kuyper en Bavinck te bestudeeren, omdat ze noodig een blad moeten oprichten en dit vol moeten schrijven!

Wat de meerderheidsconclusie betreft heeft spr. bezwaar tegen de redactie van enkele onderdeelen, o, a, omdat daardoor te veel verwachtingen worden gewekt.

Spr. zou er de voorkeur aan geven, dat wel een commissie wordt benoemd, doch dat deze de bevoegdheid krijge om met de voorstellers Dr. Polman en Ds. v. d. Vegt overleg te plegen omtrent de punten, die in het voorstel zijn genoemd, opdat daarbij blijke, in hoeverre er ten aanzien daarvan gegronde reden is voor bezorgdheid, die een uitspraak noodzakelijk maakt.

Prof Kuyper voert het woord:—

Prof. Dr. H. H. Kuyper zeide den toestand zeer ernstig te achten, ernstiger dan in Assen. Zoo ernstig, dat als de Synode gaat in den weg der conclusie van de minderheid, spr. zeer bezorgd is over de Geref. Kerken. Dit moet spr. uitspreken ter ontlasting van zijn eigen conscientie. Er is een jonge richting aan 't opkomen. Zeker, maar er zijn bepaalde stroomingen en bepaalde organen, die opkomen voor bepaalde personen. Dat mag niet! Dat is het: Ik ben van Paulus en ik van Appollos. Men mag niet opkomen voor bepaalde personen, doch alleen opkomen voor Christus! Er worden fracties in de Kerk gevormd en het gevaar is groot, dat er persoonsvergoeding in de Kerk komt!

Er zijn jonge predikanten in de Kerken, voor wie Kuyper en Bavinck hebben afgedaan. Men kan daarover lachen, doch spr. acht het hoogst ernstig. Zelfs beroep op Calvijn wordt door die jonge predikanten afgewezen en spr. acht dit tegengaan van hetgeen God ons door de leiding des H. Geestes gegeven heeft, bedroevend en ontstellend, omdat hierin niet is opbouw, doch afbraak.

Daarom is spr. verheugd, dat deze kwestie op de Synode nu zoo behandeld wordt.

De geest, die op alle terrein valt waar te nemen, de geest om alles onderstboven te werpen, werkt ook in de Kerken en durft zelfs historisme noemen het vasthouden aan de Belijdenis om daarop voort te bouwen. Als 't niet te scherp was, zou spr. willen spreken van "baardelooze jongelingen".

Spr. herinnerde eraan, dat de Synode van Dordrecht en andere Synodes niet gewacht hebben tot er aanklachten tegen bepaalde predikanten waren, doch dat zij zulke predikanten voor zich gedaagd hebben. En wanneer er nu in de Kerken zulk een groot gevaar zich voordoet, als spr. ziet, dan moet de Synode dit voorbeeld van haar voorgangsters indachtig zijn.

Verder wees spr. op de kwestie van het zelfonderzoek, dat door de H. Schrift wel degelijk geboden wordt. Een prediker, die dit ontkent, acht spr. voor de Kerken hoogst gevaarlijk. Wat de kwestie der algemeene genade betreft, dat is niet alleen een wetenschappelijke kwestie. In America heeft dit geleid tot een breuk in de Kerk; daarop wil spr. met grooten ernst waarschuwen.

Het loopt in dezen niet over het woord algemeene genade, doch over de zaak zelf. Wat de kwestie der twee naturen van Christus betreft, 't gaat niet over de twee naturen, doch over de eenheid daarvan, die nooit mag worden prijsgegeven. Dat zijn — aldus spr. — toch geen kleine dingen! De kwestie der onsterfelijkheid evenmin! Waar op deze punten meeningen verkondigd worden, ook in de prediking, die hoogst bedenkelijk zijn, moet er een uitspraak komen.

Hetzelfde geldt van de kwestie der pluriformiteit der Kerk. Als wij ons stellen op het standpunt — zooals sommigen doen —: "Wij Geref. Kerken zijn die eenige ware kerk en die andere kerken zijn dat geen van alle", hoe kunnen wij dan b. v. nog zoeken en trachten naar de eenheid met de Chr. Geref. Kerk? Nu is spr. het met Dr. Dijk eens, dat men aan de andere zijde voorzichtig moet zijn en zich voor overdrijving, als geschiedt, moet hoeden.

Om al deze redenen drong spr. erop aan, dat de Synode een stap zal doen (over den vorm daarvan kan men zich nader beraden) niet om op te komen tegen den geest van verdere ontwikkeling, want die willen wij allen — aldus spr. — doch wel tegen den geest van afbreken, zooals die zich openbaart.

De gedachtenwisseling is hierna geschorst tot de middagvergadering.

In de middagvergadering was eerst het woord aan den rapporteur der Synodale commissie. Prof Hepp.

Prof. Hepp antwoordt:—

Spr. kwam er met klem en kracht tegen op, dat punten in de meerderheidsconclusie genoemd en waarvan in de minderheidsconclusie wordt gezegd, dat zij "in de Belijdenisschriften beleden worden", door ze te toetsen *aan Schrift en belijdenis* disputabel zouden worden gesteld. Evenmin is er gevaar, dat de integriteit der belijdenis schade zou lijden door 't onderzoek van een door de Synode te benoemen commissie. Daar moeten niet aangesneden worden punten van uitbouw der Belijdenis of punten, met de Belijdenis der Kerk, waarover wetenschappelijk verschil van meening bestaat.

Daarom moet het ook niet zijn een *studie*-commissie (en ook niet een commissie van *hoogleeraren*), doch een gewone Synodale commissie.

Spr. wees er voorts op, dat de commissie in haar rapport zelf heeft gezegd, dat alle door haar genoemde punten volstrekt niet op een lijn zijn te stellen. Men mag al die kwesties niet op hetzelfde plan stellen.

Vergelijking met de kwesties door Prof. Greijdanus en anderen bedoeld, die tusschen 1920 en 1930 aan de orde zijn geweest met de nu bedoelde kwesties gaat niet op. Toen gold het uitbouw van de Belijdenis, thans echter meeningen.

Tegenover hen, die nu zeggen: Er moeten over de bedoelde punten eerst aanklachten bij de Synode komen, zegt spreker, dat die punten al lang in geding zijn en dat er dan al lang aanklachten hadden moeten zijn. De Synode mag niet langer wachten, er moet een uitspraak komen. Spr. weet veel te goed, hoe er predikanten zijn, die met deze dingen zitten.

Prof. Kuyper heeft inzake die kwestie der algemeene genade op Amerika en de scheuring, die daardoor in de Kerk is gekomen gewezen, doch spr. zeide, dat de Synode in Amerika bij het licht, dat men over de kwestie der algemeene en bijzondere genade uit Nederland heeft gekregen, de bedoelde beslissing heeft genomen en dat als de Synode nu deze zaak terzijde legd, dit een slag is in het aangezicht der Synode in Amerika.

Voortgaande wees spr. ook op de beteekenis der kwesties als: die in andere Kerken bedoelde Doop, het zelfonderzoek en betoogde, dat de meerderheid de commissie daarom het noodig acht, dat deze kwesties eens bekeken worden.

't Gaat er niet om bepaalde personen in een hoek te duwen. Veel minder een kerkelijke inquisitie, waarvan spr. nooit iets heeft moeten hebben. Daarom juist ook moet de Synode een uitspraak doen. Of er nu in zulk een uitspraak niet een woordje zal kunnen voorkomen, waarover andere Kerkengroepen kunnen vallen, dat mag toch geen argument zijn.

De toestand in de kerken is ernstiger dan in 1905, toen het over interconfessioneele vraagstukken ging, waarin men elkaar had te dragen. En hoe gezegend heeft de uitspraak van 1905 op het leven der Kerken gewerkt. En waar de toestand nu veel erstiger is, is het noodig, dat er een uitspraak der Synode kome. En mocht daarin dan eens een minder gelukkig woordje komen, dan is de Synode trouw genoeg om dat dan later te herstellen.

Spr. wil ook niet de conscientiën te veel binden, doch ter zake der genoemde punten moet door toetsing aan Schrift en Belijdenis een uitspraak komen of zij al of niet conform de Belijdenis zijn.

Tegen het in der meerderheidsconclusie (in 2a van het besluit) ook opnemen van de kwestie der verhouding van Kerk en Staat, heeft spr. geenerlei bezwaar, te meer waar in de conclusie aan de commissie vrijheid wordt gegeven om bepaalde punten onbesproken te laten.

Den weg, dat de Synode alleen na ingekomen aanklachten tegen personen een uitspraak over zulke punten zal doen, moeten wij — aldus spr. — zeker niet op. Want dat zou een serie aanklachten van twistzieke broeders ontketenen.

Tenslotte waarschuwde spr. de Synode om niet te volgen het advies om eerst Dr. Polman en Ds. v. d. Vegt te verzoeken nader de gronden aan te geven voor de vrees, waarvan hun voorstel spreekt. Dat zou een stap terug zijn.

Laat de Synode—aldus besloot spr.—een beslissing nemen om tegen te gaan, dat dwalingen in de Kerk blijven rondsluipen.

Wat er na deze bespreking plaats had, is voor ons een beetje vreemd. Ik lees in het rapport:

Dr. Polman deelde vervolgens mede, dat hij met Ds. v. d. Vegt ingediend voorstel intrekt en vervangt door het mede door Ds. v. d. Vegt, Dr. v. Es en Dr. Dijk onderteekend voorstel:

De generale Synode,

gehoord het voorstel Dr. A. D. R. Polman en Ds. W. H. v. d. Vegt,

gehoord het rapport der desbetreffende commissie,

gelet op het feit, dat er in onze Kerken leerverschillen zijn gerezen, die onrust hebben verwekt,

besluit ten minste 7 Deputaten te benoemen, aan wie opgedragen wordt een zoo breed mogelijk onderzoek naar deze leerverschillen in te stellen en deze aan Schrift en Belijdenis te toetsen en daarvan rapport met advies uit te brengen aan de volgende Generale Synode.

Ik zeg, dat bovenstaande voor ons een beetje vreemd klinkt. Ten onzent zou het geacht worden tegen alle regels van orde in te gaan, dat een voorstel werd *ingetrokken*, dat niet slechts werd ingediend, maar dat lang en breed werd besproken op een synodale commissie, en waaromtrent reeds door de commissie rapport werd uitgebracht op de vergadering der synode.

Feitelijk echter staat de zaak zoo, dat Dr. Polman een voorstel indiende, dat de conclusie der meerderheid van de synodale commissie amendeert.

De lezer zal opmerken, dat in dit laatste voorstel het eerste advies van de meerderheid der synodale commissie reeds aanmerkelijk is verslapt. Dit advies toch wilde deputaten, die de leergeschillen zou toetsen aan Schrift en belijdenis en zulk een rapport daarover zou uitbrengen, dat het zou kunnen dienen "als concept voor een goed gefundeerde en wel geformuleerde uitspraak". Dit laatste is in het nieuwe voorstel uit-

geschakeld. En wij zouden dit een stap in de goede richting achten. Er zou van zulk een rapport en concept voor een goed gefundeerde en wel geformuleerde uitspraak toch niets komen. Daartoe zijn m. i de zaken veel te onrijp. 't Zou waarschijnlijk er mee gaan als met de deputaten door de synode van Leeuwarden in 1920 benoemd: herhaaldelijk rapporteeren, dat men niet klaar is gekomen en eindelijk discontueeren. En dat zou jammer zijn. Publieke bespreking zou intusschen ook meer of minder in de doofpot komen.

Later werd dit voorstel nog verder van zijn eigenlijken inhoud en kracht beroofd, naar ik vermoed onder aandrang van Prof. Schilder met wien de commissie gedurende een korte pauze in overleg was getreden. Het luidde toen als volgt:

De Generale Synode,

gehoord het voorstel van Dr. A. D. R. Polman en Ds. W. H. van der Vegt,

gelet op het feit, dat er in onze kerken meeningsverschillen zijn gerezen, die door allerlei oorzaak onrust hebben verwekt,

besluit ten minste zeven deputaten te benoemen, aan wie wordt opgedragen een onderzoek in te stellen naar de zakelijke beteekenis dezer meeningsverschillen en van hun arbeid rapport uit te brengen aan de eerstvolgende Generale Synode.

"Leergeschillen" zijn nu "meeningsverschillen" geworden. Dit is een ander oogpunt, wel zoo juist als *point de depart*. Persoonlijk geloof ik, dat er ook wel, "leergeschillen" in het gedrang zijn, doch of dit reeds duidelijk gebleken is, is een andere vraag. En 't is voorzichtiger om met "meeningsverschillen" te beginnen. Dan kan men later altijd nog zien.

En inplaats van de "leergeschillen" te toetsen aan Schrift en belijdenis, wil het voorstel thans een onderzoek instellen naar de "zakelijke beteekenis" der "meeningsverschillen". Ook dit achten we beter dan het oorspronkelijke advies van de meerderheid der commissie.

Intusschen is dit laatste voorstel, dat den voorzitter der synode wat "al te slap" voorkwam, nog eens weer verwezen naar de commissie, die verder de synode met advies zal dienen.

En de synode verdaagde tot 22 Sept.

Wat ten slotte besloten is, heb ik nog niet vernomen. De Standard Bearer zal onze lezers echter wel op de hoogte houden met deze belangrijke zaak.

Ook zullen we nog wel het een en ander hebben op te merken in verband met de gehouden discussie op den vloer der synode; voornamelijk over hetgeen door de Doctoren Kuyper en Hepp werd gezegd.

Doch dit moet wachten tot een volgende keer.

H. H.

Van Boeken

Dr. V. Hepp, Dreigende Deformatie,
J. H. Kok, Kampen, 1936.

Van den uitgever ontvingen we een brochure van Dr. V. Hepp onder bovenstaanden, veelzeggenden titel, met verzoek om recensie, aan welk verzoek we, mede om het belang van den inhoud ook voor ons als Protestantsche Gereformeerden hier te lande, gaarne voldoen.

De brochure, vijf en veertig bladzijden druks, is bedoeld als een eersteling. Nog vier andere brochures onder denzelfden algemeenen titel worden ons beloofd.

Zooals de titel ons reeds doet vermoeden zullen deze vlugschriften handelen over de in de Gereformeerde Kerken van Nederland ontstane geschillen betreffende de leer. De voornaamste geschillen loopen over: 1. Het voortbestaan der ziel en de vereeniging van de beide naturen in Christus. 2. De Algemeene Genade. 3. Het Kerkbegrip, en wat daarmee samenhangt. 4. Het Objectivisme. En in die volgende brochures hoopt Dr. Hepp over deze verschillende kwesties licht te verspreiden.

Gaarne beveel ik deze verschillende brochures bij ons volk, zoowel als bij onze leiders aan. Niet alleen stellen we belang in de kwestie aangaande de algemeene genade, waarover tot onze blijdschap ook in de Gereformeerde Kerken geschil ontstond, maar we dienen toch ook op de hoogte te blijven, zooveel het mogelijk is, met hetgeen in de Gereformeerde Kerken in Nederland gaande is en met den gang der ontwikkeling daar uit leerstellig oogpunt. De eerste brochure is geschreven in voor ieder, die lezen wil, bevattelijke taal. We verwachten, dat van de overige hetzelfde zal kunnen worden gezegd.

Wat den inhoud dezer eerste brochure betreft mag worden opgemerkt, dat ze hoofdzakelijk een inleidend karakter draagt. Ineen kort voorwoord merkt de schrijver op, dat "de verwarring in het belijdenisleven onzer kerken" van "maand tot maand" toeneemt. In die verwarring ziet Dr. Hepp een teeken van dreigende deformatie" der kerken. En hij acht het zijne roeping om de kerken te waarschuwen en wil in een viertal brochures een poging doen om "het ten laatste immers dogmatische kluwen een weinig te ontwarren". De schrijver geeft in een zestal hoofdstukken achtereenvolgens zijn oordeel over de voornaamste oorzaken van den toestand in de Gereformeerde Kerken. vestigt, onder tal van kwesties, die "spanning veroorzaken", de aandacht op die, welke direct of indirect te belijdenis raken, geeft rekenschap van zijn eigen optreden in den vorm van het schrijven der brochures en een antwoord op de vraag, waarom niet liever den weg van een kerkelijke aanklacht werd bewandeld, geeft een korte beschrijving van zijne taak, zooals hij zich die

heeft voorgesteld, doet een paar grepen uit de leergeschillen van minder ernstigen aard en geeft eindelijk een opsomming van de kwesties, die hij in de volgende brochures wenscht te behandelen.

De toon van den schrijver is bezadigd.

Personen worden niet genoemd, of schoon hij in de bespreking van sommiger voorstellingen het letterlijk aanhaalt, en daarom evengoed de namen er bij had kunnen noemen.

En persoonlijkheden worden vermeden.

Een breedere bespreking van den inhoud geven we liever, nadat we alle brochures hebben gelezen. Ik wil thans eindigen met enkele opmerkingen.

Allereerst wil het mij voorkomen, dat de titel "Dreigende Deformatie" wat al te kras is. Alle geschil over de leer dreigt nog niet op deformatie uit te loopen, met name niet, zoolang allen, die actief deelnemen aan de bespreking der geschillen, willen vasthouden aan de Schrift en de belijdenis. Zoo vind ik het geen teeken van dreigende deformatie, dat sommige leiders in de Gereformeerde Kerken in Nederland zich opnieuw indenken op het stuk der gemeene gratie en tot de ontdekking komen, dat ze van Dr. A. Kuyper op dit punt moeten verschillen. Dit zou beter aangeduid zijn door "reformatie" dan door "deformatie". Zelfs bezie ik de zaak zoo, dat de titel, die Dr. Hepp koos, ook te sterk is met het oog op andere kwesties, zooals b. v. die, welke de ziels-beschouwing betreft in verband met de twee naturen van Christus. En andere kwesties, de pluriformiteit der kerk, den doop, het verbond, de "kenteekenen" betreffend, zijn m. i. nog heelemaal in het stadium van bespreking.

Daarom wil ik in de tweede plaats opmerken, dat de weg, dien Dr. Hepp insloeg, toen hij de voorkeur gaf aan het schrijven van enkele brochures boven den weg van kerkelijke behandeling, m. i. vooralsnog de eenig juiste weg is. Ik zou het jammer vinden, indien men de levendige discussie der laatste jaren versmoorde (en misschien een scheuring veroorzaakte) door nu reeds enkele kerkelijke besluiten te nemen. Men is daarvoor thans niet rijp. Zoo bezie ik den toestand uit de verte, en ik heb met belangstelling de ontwikkeling der laatste jaren gevolgd. Men moet in Nederland het voorbeeld der Christelijke Gereformeerde Kerken alhier in dit opzicht niet volgen.

En eindelijk betwijfel ik het of de diagnose van den toestand en de oorzaken er van, zooals aangegeven door Dr. Hepp, volledig mag worden geacht. Dr. Hepp wijst op drie oorzaken: die van periodieke deformatie, de mogelijkheid waarvan ons ten allen tijde mag aansporen om waakzaam te zijn; die van de algemeene onevenwichtigheid van onzen tijd; en die van een zekere oorspronkelijkheidszucht in de theologie, waarmee dan ook sommige theologen in Nederland behept zijn.

Nu komt het mij voor, dat het laatste een oordeel over motieven is, dat beter achterwege had kunnen blijven.

Maar bovendien wil het mij voorkomen, dat nog een andere factor had moeten worden genoemd.

Ik heb het oog op het feit, dat er sedert Kuyper (en tot op zekere hoogte ook Bavinck) niemand is opgestaan, die van de schouderen en opwaarts grooter is dan al het volk. Kuyper was een machtige persoonlijkheid. Hij oefende een geweldigen invloed uit, ook op minder groote sterren. Ik wil niet beweren, dat men hem aanbad, maar bij velen scheelde het soms niet veel. Wat Kuyper sprak of schreef gold voor waarheid, werd niet gemakkelijk tegengesproken. En velen, ook der predikanten, spraken hem eenvoudig na, En dit bleef nawerken ook nog enkele jaren na Kuyper's verscheiden. Maar zoo langzamerhand is men toch eenigszins van onder de begeestering van Kuyper's persoonlijkheid weg gekomen. Men begon zelf te denken. Kuyper werd het voorwerp van kritiek, van scherpe kritiek. Zei te Utrecht niet Dr. H. H. Kuyper, dat zijn vader tegenwoordig "de kop van Jut" was? Vandaar, dat er verschil van meening tot openbaring komt. En er is thans niemand, die zeggen kan: zoo is het! zoodat allen luisteren.

Mij dunkt, dat Dr. Hepp hierop had moeten wijzen in zijn uiteenzetting van de oorzaken van den tegenwoordigen toestand.

En indien we dit alles in aanmerking nemen is er, m. i. iets heel normaals en gewoons, iets, dat te verwachten was in de tegenwoordige spanning in de Gereformeerde Kerken van Nederland.

Overigens zal ik, D. V., den inhoud der brochures van Dr. Hepp bespreken, nadat ik ze alle gelezen heb.

Intusschen zou ik er sterk bij ons Hollandsch lezend volk op aan willen dringen, om zich de brochures aan te schaffen en ze met aandacht te lezen.

Bij inteekening op de vijf brochures is de prijs 75 cent per stuk; afzonderlijk kosten ze 90 cent. (Hollandsch geld).

H. H.

Wat de wereld belooft, is tijdelijk en nietig, en toch dient men haar met brandenden ijver. Wat Ik beloof, zegt de Heere, is het hoogste, het eeuwige goed, en toch blijven de harten der menschen koel.

Een van de uitlokkendste valsche beelden, die de vijand verspreidt onder de menschen, is het beeld van "Vrijheid".

Gode Welbehagelijke Opvoeding

Samuel beteekent *Gebedsverhooring.*

Tot die overtuiging kwamen we niet door etymologische studie. De etymologie, i. e. die wetenschap welke de oorsprong en de geschiedenis der woorden opspoort, heeft nog niet het laatste woord gesproken over den naam Samuel. Ik heb niet vele werken, waar men de etymologische namen des Bijbels kan leeren, doch de weinige werken die ik heb in mijn beperkte bibliotheek, werpen verschillend licht en ook schaduw op dien naam. De gedachten van sommige etymologen van naam loopen op dit punt ver uiteen. Staan soms lijnrecht tegenover elkaar. Hier zijn sommige verklaringen van den naam Samuel: Zijn-naam-is-God; Naam-van-God; Van-God-gevraagd; Van-God-gehoord. De laatste is van Keil en Delitzsch.

Nu zijn we overtuigd, dat de laatste de juiste is; en dat niet op etymologische, doch op exegetische gronden. Het verband van de naamgeving van Samuel leidde mij tot die overtuiging. Als Hanna dan ook zegt: Ik noem zijn naam Samuel, want ik heb hem van den Heere gebeden, dan geeft zij geen etymologische verklaring van den naam, doch dan verklaart ze haar overwinning op de worsteling om Samuel met God. Die worsteling, dat hunkeren en hongeren en bidden alsook haar strijd met haar wederpartj leidde haar tot de overwinning: Samuel, i. e. Van-God-Gehoord!

Vrij vertaald: Gebedsverhooring.

Het groote en heerlijke in haar strijd is niet haar gebed, doch de verhooring des gebeds. Ze noemt hem Samuel, niet om gedurig er aan herinnerd te worden dat ze gebeden heeft, doch dat ze verhoord is. Niet de mensch Hanna, doch de vreeselijke en wonderlijke God staat bij de geheele geschiedenis op den voorgrond. Samuel's naam en Hanna's overwinningslied (hoofdstuk 2:1-10) zijn, wat de idee betreft, gelijk. Schier elk vers in dien overwinningskreet roept ons toe: God hoort!

Dat we het bovenstaande schreven is echter incidenteel, geen hoofdzaak.

Hoofdzaak in dit stukje is, dat we leiding zochten en vonden voor goede en Gode-welbehaaglijke verbondsopvoeding onzer kinderen.

En de aanleiding voor dat zoeken vinden we in het seizoen. In deze dagen spreekt ons alles bijzonderlijk toe, dat we kinderen hebben dienaar God moeten opgevoed. In de vreeze des Heeren. Catechisaties, Christelijke School en vereenigingsleven zijn weer begonnen.

Uw Woord is mij een lamp voor mijnen voet! Zoo zingen we. En 't is heerlijk waar. Hanna's worsteling en overwinning zijn ons een schoon voorbeeld.

Zij voedde Samuel op in de vreeze des Heere. En zag schoone vrucht.

Nu is het begin van die opvoeding niet in Hanna, doch in God.

En, tenzij ook wij dat beseffen en belijden en daar van uitgaan is al ons pogen en bidden, al ons organiseeren en worstelen eenvoudig zondig menschen-geknoei. Alles wat staat in 't schitterende licht van Gods Koninkrijk roept ons luide toe: Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen!

Zoo is het ook met de opvoeding onzer kinderen.

De opvoeding van Samuel heeft haar begin in de nooit begonnen eeuwigheid. In God is het begin van Samuel.

En dat is ook waar van onze kinderen mitsgaders hunne opvoeding. Gods volk is tot arbeid geroepen in Gods Huis en tot dien arbeid worden ze toebereid. Als nu straks dat Huis van God zal voleind zijn en de geheele schare van Kinderen Gods rondom hun oudsten broeder voor God staan, dan zal blijken, dat alles in dat huis en dat Huis zelf Godes zijn.

Nu had Samuel een groot werk te verrichten in dat Huis Gods. Hij moest priester en profeet en richter zijn. Hij moest Israel tot grooten zegen zijn. Hij moest twee Koningen zalven en veel bidden. Israel zou later zingen: Samuel is onder de aanroepers Zijns Naams. Zoo rechtvaardig en groot is Samuel dat de Heere van hem zegt, dat al zou hij Moses voor Zijn aangezicht staan te bidden, Hij toch niet Israel zou sparen. Daaruit blijkt, dat Samuel macht had bij God. Zooals Jakob, die zich vorstelijk gedroeg bij God en menschen.

Ge gevoelt direct, dat zulk een mensch toebereid moet worden. En toebereid en voorbereid is hij dan ook.

Eerst in Gods Raad. Daar heeft Samuel een plaats. Daar is hij geheel en al: zijn naam en voorgeslacht; zijn zonden en deugden; zijn arbeid en bidden; zijn leven en sterven. En al dat werken en zwoegen en worstelen en overwinnen met het oog op het groote Huis Gods, hetwelk centraal is in dien Raad.

Zoo werd ook Hanna toebereid om moeder van Samuel te zijn. En als hij. dat is, Samuel, aan 't komen is in de geschiedenis; als Samuel ontvangen en geboren moet worden, gaat Hanna aan 't bidden en wordt het haar bange vanwege de tegenpartijdige, die haar tergde met terging om haar te vergrimmen. (1:6) Het is principieel de roode draak. Zie Openb. 12.

Hanna begint de Gode welbehaaglijke opvoeding van Samuel met om hem te bidden. En ook dat is van God. God stortte over haar uit den Geest des gebeds en der smeekingen. En straks als alles voleind is en Hanna Samuel aan God geeft te Silo, dan stort God over haar uit den Geest van lieflijk danken en loven en prijzen. Dan zingt Hanna haar psalm. (2:1-10).

Doch ze bidt. Dat is uw begin, moeders of toekomstige moeders, of maagden die ondertrouwd zijn! Dat is uw begin door de genade Gods die over u komt.

(Wat een heerlijk werk heeft de vrouw in het Huis te Silo).

In grooten eenvoud (en daarom is het zoo treffend en roerend) zegt Hanna later: . . . . ik bad om dit kind, en de Heere heeft mij mijne bede gegeven, die ik van Hem gebeden heb!

Christelijke scholen zonder biddende moeders en grootmoeders zijn gelijk aan het lichte kaf.

Christelijke scholen zonder de rotsvaste overtuiging van de Elkana's en Hanna's, dat God het begin het midden en het einde is derzelven, zijn een dubbelen spot en grijnzing der duivelen.

Hanna voedde voorts Samuel op in de vreeze des Heere. Dat blijkt wel uit het geuite voornemen: . . . als de jongen gespeend is, dan zal ik hem brengen, dat hij voor het aangezicht des Heeren verschijne en blijve daar tot in eeuwigheid! En later brengt ze het ook in vervulling, want tot Eli zegt ze: . . . . daarom heb ik hem ook den Heere overgegeven alle de dagen die hij wezen zal; hij is van den Heere gebeden.

Er staat niets vermeld van de dagelijksche opvoeding, toen Samuel begon te loopen en te spreken en te luisteren naar moeder en vader. Doch de verbeelding heeft recht als zij Hanna ziet met Samuel aan haar schoot, in verrukking luisterende naar de "stories" van God, van den Verbonds Jehovah. En des avonds smeekte de knaap: Toe moeder, nog meer "stories" van Gods groote daden!

En Samuel, die van God geschonken knaap, moet natuurlijk naar de Christelijke School in Silo. Samuel zou toch al heel slecht passen in de publieke school. Verbeeldt U dat Hanna hem naar Eskalon bracht of Gaza. En aan de vervloekte Filistijnen vroeg: Wilt ge wel mijn van God geschonken knaap opvoeden voor de hel? 't Is "quite" 'n bekentenis als Gereformeerde menschen hun kinderen naar de publieke school sturen. Ze zeggen ermee: Ik heb dit kind niet van den Heere gebeden; ik zal hem daarom dan ook niet aan den Heere overgeven alle de dagen die hij wezen zal. Hij gaat daarom niet naar Silo, doch naar Dagon. En de toorn des Heeren wordt geopenbaard van den hemel over zulk hoeren van hen die Zijn naam op 't voorhoofd dragen.

't Ging er mooi naartoe in 't huis van Hanna. Als moeder zegt: Elkana, mijn man, onze jongen, Samuel, moet naar de Christelijke school alle de dagen die hij wezen zal, en hij zal voor Gods aangezicht blijven tot in eeuwigheid; dan antwoordt Elkana: Doe wat goed is in uwe oogen . . . . de Heere bevestige maar Zijn Woord! Wat een Gereformeerd huisgezin!

Nu weet ik wel, dat alle Christelijke scholen niet volmaakt zijn. Dat er veel aan kleeft, dat goddeloos is. Maar daarom moet Samuel toch wel naar Silo. Eli, de hoofdonderwijzer, was een geestelijk luie man. Hij liet veel dingen toe, oogluikend. Hij zag zelfs de ondermeesters Hofni in Phinehas, die vuile dinge deden op school, niet zuur aan. Dat is allemaal waar. Er wordt ook nog wel gemeene gratie geleerd op sommige Christelijke scholen. Doch Hanna zegt niet: Nu moet Samuel maar naar de Filistijnen! Als ze met Samuel op de vergadering komt van de School Board, dan is ze heel beleefd en zegt zelfs: Laat uwe dienstmaagd genade vinden in uwe oogen!

En Samuel wordt opgevoed in de vreeze des Heeren. Alle de dagen die hij wezen zal, zeide Hanna. Ook blijft de vrucht niet uit. Want Gods Woord zegt:

En hij bad aldaar den Heere aan. Hanna had Samuel bidden geleerd en God had dien godvruchtigen arbeid der Christelijke opvoeding gewrocht en gezegend.

Doch er is meer.

Er worden nog twee wonderschoone vruchten genoemd.

Vroeger heb ik wel eens gedacht: Wat had Hanna nu toch eigenlijk aan Samuel. Eerst gaat ze te keer en jammert en schreit en bidt en hunkert om een mannelijk zaad; en als ze hem dan ontvangt, dan brengt ze hem ver weg naar Silo. Wat had ze nu toch aan dien zoon?

Dat denk ik niet meer, want ik heb een hoofdstuk verder gelezen en ik heb die moeder in Israel hooren zingen. Ze ontving God-lof. Dat vers geeft ons ook een blik in haar diep godvruchtig leven. Het lied is zoo rijk, dat men wel een predikatie kan maken van elk vers. Het einde van Samuel, de schoonste vrucht van dien zoon voor Hanna is: Halleluja! Den Heere zij geloofd en geprezen!

Doch daar is ook een tweede vrucht.

Het Woord Gods was dierbaar in de dagen van Hanna en er was geen open gezicht.

En dat is bang. Als er geen Woord meer is, dan is er honger in het land. Want Gods volk kan alleen maar leven bij alle Woord Gods dat uit Zijn mond uitgaat.

Maar God plaatste Samuel, Door Christelijke opvoeding, voor Zich in Silo.

Wees stil, het is nacht.

Loop langzaam en voorzichtig, want er zijn twee slapers hier in de zaal van Silo. Ginds hoort ge de geregelde ademhaling van Eli; en hier ligt de knaap Samuel te slapen.

En God riep: Samuel, Samuel.

O hoe heerlijk! Er komt weer een Woord Gods. Er komt weer een open gezicht. Die nacht is het begin van schoone openbaringen en uitreddingen voor Israel. "En de Heere voer voort te verschijnen te Silo, want de Heere openbaarde Zich aan Samuel te Silo door het Woord des Heeren". 3:21.

Phinehas' huisvrouw mag zich krommen in 't smartelijk baren en schreeuwen: Ikabod! Doch geeb nood: Samuel is Gebedsverhooring. Samuel is uit God, door God en tot God opgevoed te Silo; en er is een periode aan 't komen, neen ingetreden, dat Israel eten zal van Gods Woord en verzadigd worden.

En Hanna zingt nu blij te moe.

Zullen we onze kinderen Christelijk opvoeden, moeders?

En het is mij als hoorde ik een ruischend koor van vele Hanna's die zeggen: . . . . wij bidden om onze kinderen en de Heere heeft ons onze beden gegeven; daarom worden we omringd door Samuels. En zij worden dit najaar ook weer aan den Heere gegeven. Hallelujah!

En het einde van mijn mijmeren is het sluitwoord 't welk ik hoor van de Elkana's in het land.

En zij zeggen: Amen, ja Amen!

G.V.

Kerkelijke Eenheid

Met dit opschrift bedoelen we die kerkelijke eenheid waardoor we gedrongen worden anderen te zoeken, en indien mogelijk, ons met anderen te vereenigen. Als kerken gevoelen we in meerder of minder mate altijd dien drang. Vooral dan, wanneer we bemerken, dat we uit dezelfde beginselen leven en we te zamen belangen gemeen hebben, die we beter saam kunnen behartigen. Die drang is er door het eenheids-beginsel des levens, dat ons uit den Koning en het Hoofd der Kerk gewerd. Een andere reden voor saamgaan met andere kerkengroepen (geen genootschappen) is er niet. Zonder meer zal dit echter niet veel helpen en zullen we tenslotte nog wel erkennen, dat er èèn Kerk is, waardoor alle geloovigen aan elkander verbonden zijn. In zooverre men nog den Christus der Schriften erkent en belijdt en Zijn bloed niet onrein acht, staat men nog wel op de Apostolische belijdenis: Ik geloof een heilige, algemeene Christelijke Kerk. Men geeft dan wel toe, dat die Kerk één is in haar Hoofd. En ook wij als Gereformeerden laten dat nimmer los. Die Kerk moge *nu* nog gescheiden zijn, maar wezenlijk is en blijft zij toch één. Dit kan nu eenmaal niet anders. Ons geloof belijdende in die ééne Kerk, ziet dan ook niet slechts op de Kerk zooals die *nu* verspreidt is over de lengte en breedte der aarde, doch ziet ook op de kerk zooals deze ons uit het strijdperk voorging en nu deelt in de overwinning behaald door haar Heiland, zoo wel als op de Kerk, die nog uit de te komen geslacten staat geboren te worden. Zoo toch belijden we het naar het woord in onze belijdenis, naar wier inhoud we gelooven, "dat de Zone Gods uit het gansche menschelijke geslacht zich een gemeente, tot het eeuwige leven heeft uitverkoren, door Zijn Geest en Woord in eenigheid des waren geloofs, van den beginne der wereld tot aan het einde, vergadert beschermt en onderhoudt". De Kerk der verkiezing is nooit in deeltjes te scheiden was er altijd en zal er ten einde toe zijn. Doch met dit stuk onzer belijdenis voor oogen zal het niet moeilijk zijn te zien, dat er van een pogen om tot eenheid te komen geen sprake is, noch zijn kan. Neen, we zullen onze onderscheiding op iets anders moeten saamtrekken en alleen het oog richten op de Kerk, gelijk deze *nu,* in onzen tijd zich op aarde bevindt en zich door het instituut openbaart. Dan alleen kan er sprake zijn en ruimte voor de vraag of Kerkelijke eenheid een vereischte is.

Of iedere kerkengroep de heilige roeping heeft om andere groepen te zoeken? Of deze zich zooveel mogelijk zullen vereenigen, of elkander als zuivere kerken dienen te erkennen? Dit laatste toch kan wel geschieden, wanneer afstanden en taal een vereeniging practisch niet eene onmogelijkheid maken. Over deze bepaalde vraag is er onder de Gereformeerden nooit strijd geweest. In zooverre de naam Gereformeerd meer is dan een pronkstuk zonder inhoud, daar gevoelt juist die kerkengroep den drang tot vereeniging en saamwerking en wil niets liever dan een hartelijk erkennen van elkander. Door den drang, opkomend uit de wezenseenheid, is zij zich bewust van de heilige roeping, om op dit bepaalde punt werkzaam te zijn. Maar dan komt onmiddelijk de vraag op: Wat moet dan de grondslag zijn, waarop zulke vereeniging tot stand moet komen? En het eenvoudige en duidelijke antwoord is: Op den grondslag des geloofs, want dat is de eenig mogelijke eenheidsgrond. En dan verder? Wel, weer heel eenvoudig langs den weg en op den grondslag der Gereformeerde belijdenis, waarin het geloof der kerken ligt uitgedrukt. Een andere weg is er nu eenmaal niet en een vereeniging op een andere grondslag is een onding, dat nooit anders dan schade kan berokkenen.

We hebben weleens het bezwaar hooren inbrengen, dat deze eenheidsgedachte in strijd is met de pluriformiteit der Kerk. Zie, die veelvoudige of veelvormige openbaring der kerk bedoelde dan dit, dat wat anderen als *hun* geloof omschreven in *hunne* belijdenisschriften eigenlijk de pluriformiteit was, hierbij vergetende, dat langs dien weg, men wel moest komen, om juist het tegenovergestelde van wat men in eigen belijdenis zeide te gelooven, en wat tegenover die belijdenis in lijnrechten strijd stond, toch in die andere belijdenisschriften als voor echt te erkennen. Niet zelden werd men hiertoe bewogen, doordat die andere groepen zooveel grooter en meer omvangrijker waren dan de groep waartoe men behoorde. Die kerken waren grooter in aantaal en het ledental steeg tot in de milioenen. En het is nog niet zoo heel lang geleden, dat een zeker schrijver op dit standpunt staande, oordeelde, dat wat in het eene werelddeel als een secte werd beschouwd, in een ander deel der wereld der wereld, toch wel als kerk diende erkend te worden *als een Kerk en geen secte.* Misschien was dat dan ook wel een geheel eenige pluriformiteits idee. In ieder

geval kan men zoo zonder eenige moeite met anders denkenden saamleven. Maar de eigen belijdenis wordt er krachteloos door gemaakt. Trouwens, de pluriformiteit heeft niets met verdeeldheid te maken, want de ware pluriformiteit kan nooit anders beteekenen dan de ware eenheid, geestelijke eenheid, in Christus en is nooit anders dan de openbaring van de volheid dier eenheid in en door Christus. Nog veel minder is het daarom waar, dat zij er om de zonde wil bijgekomen is. Weliswaar, zal alle verschil ophouden als de Kerk volmaakt is, maar ook dan blijft de pluriformiteit, omdat deze in den grond der zaak de wezenseenheid is, die zich in de verscheidenheid weerspiegelt.

Trekken we de lijnen aldus en willen we ons als kerken langs die lijnen voortbewegen, dan kan het niet anders of ook bij ons zal die drang heilige roeping moeten worden, waarom ook wij anderen zullen zoeken. In het verleden kwam er al eens iets van dien aard per lastbrief ter classis. Het is waar, dat het toen en ook nu zeker niet langs dien weg zal moeten en zal, gelijk het toen bleek, ook wel nooit tot iets kunnen leiden. Maar er lag toen alreeds in dat pogen, ofschoon we het niet konden aanvaarden, een begin om tot saamspreking met anderen te geraken en daardoor te komen tot een nauwere kerkelijke aaneensluiting. En ook zijn we persoonlijk er hartelijk van overtuigd, dat wij met de Gereformeerde Kerken in Nederland correspondentie moesten voeren. Of dit wel ooit zoo ver zal komen? Wel, we zien nu alreeds de eigenaardige moeilijkheden.

De Kerken waartoe we vroeger behoorden zenden alreeds hunne afgevaardigden naar de Synoden der Gereformeerden Kerken in Nederland, en omgekeerd, zenden (zoo nu en dan) ook de Gereformeerde Kerken in Nederland de hunne naar de Chr. Geref. Kerken in Amerika. Maar, terwijl die der Gereformeerde Kerken hier dit jaar ontbrak, daar zond de Chr. Geref. Kerk van Nederland hare afgevaardigde en was het Ds. H. Janssen, die deze eer te beurt viel. Ge moet voor de aandacht houden, dat deze zelfde groep in Nederland niets van vereeniging met de Gereformeerde Kerken al daar weten wil. Dit kwam zeer sterk uit toen de Gereformeerde Kerken het verzoek richtte tot de Chr. Gereformeerde Kerken in het Oude Vaderland om saamspreking met elkander te houden over dit punt en de laatsgenoemden zelfs van een samen spreken niets wilde weten. Laat ons eens zien hoe men elkander zoekt. We geven gedeeltelijk de rede weer van Ds. Janssen, die de Synode hier toesprak als volgt:

En hoe staat het nu in de gemeente van Jezus Christus? Zeker ook daar is niet alles "Pais en Vree," zoo min in Europa als in Amerika, maar te midden van de onrust en de spanning die ook daar gevonden worden is er toch een groeiend zich bewust worden te constateeren, dat met het aanvaarden van een pluriformiteit het laatste hoofdstuk der kerkgeschiedenis nog niet geschreven wordt. Want wij hebben de pluriformiteit wel aanvaard, maar wij gaan steeds dieper gevoelen dat zij niet een oplossing noch een zegen brengt, maar dat zij helaas eene droeve en schuldige werkelijkheid is die wij hebben moeten aanvaarden om onzer zonde wil.

En nu zal Christus zelf ons door de pluriformiteit tot de uniformiteit moeten leiden, maar hoe Hij dat doen zal, oeconomisch of nationaal, weten wij niet. Wij persoonlijk verwachten niet veel heil van de tegenwoordige oeconomische beweging die over de nationale verdeeldheid heen naar eene internationale uniformiteitgrijpt, die fictie in plaats van werkelijkheid zal blijken te wezen, indien zij tenminste ooit gerealiseerd kan worden.

Wij verwachten meer van nationale kerkelijke bezinning omdat die alleen ons onder Gods zegen zal kunnn leiden tot de erkentenis dat wij ook in dezen allen gezondigd hebben en in strijd handelen met onze eenheid die wij in Jezus Christus hebben. Want daarmede is ons heden-daagsche kerkelijk leven zoowel in ons vaderland als daarbuiten in lijnrechten strijd. Laat ons niet zoeken naar de oorzaken van deze verdeeldheid, want dit eindigt meestal met het geheel of gedeeltelijk vrijpleiten van onszelven en daarop zullen alle pogingen tot vereenigen of hereenigen schipbreuk leiden. En toch roept Christus ons juist door middel van deze crisis tot die eenheid op.

Want heeft Hij het zelf niet uitdrukkelijk uitgesproken in zijn Hoogepriesterlijk gebed, dat Hij ook bad voor degenen die door het Woord van Zijn discipelen in Hem gelooven zouden, "opdat zij allen één zijn, gelijkerwijs Gij Vader in mij en Ik in U, dat ook zij in ons één zijn opdat de wereld geloove dat Gij mij gezonden hebt." En nu mogen en kunnen er tijden zijn dat dit gebed van Christus meer een doode letter in plaats van een levende daad schijnt, de Heilige Geest, die Hij eenmaal als het Verheerlijkt Hoofd in Zijne gemeente, dat is, Zijn lichaam, heeft uitgestort is en blijft de onbedriegelijke waarborg dat hierbeneden vereenigd zullen worden allen die door een oprecht geloof Hem ingelijfd zijn en op grond daarvan als hun Hoogsten Profeet, hun Eénigen Hoogepriester, en hun Eeuwigen Koning belijden en aanvaarden.

Persoonlijk gelooven wij dat wij eene periode tegemoet gaan waarin deze levende daad van Christus zich weer in Zijne gemeente zal manifesteeren en dat Hij zelf de breuken zal heelen en de bressen zal toemuren, het weggedrevene zal vergaderen, het afgedwaalde terecht en het van verre staande nabij zal brengen. Wij gelooven dat er voor Christus' Kerk nog eene heerlijke toekomst daagt, en de wereld daardoor tot de bekentenis zal worden gebracht dat Jezus Christus door den Vader gezonden is.

In dat licht zie ik nu ook de afvaardiging van onze

Christelijke Gereformeerde Kerk naar deze Synode die de Christelijke Gereformeerde Kerk in dit land vertegenwoordigt,

In de worsteling van dezen tijd gaat het voor de Kerk van Christus om het "to be or not to be" en haar grootste en gevaarlijkste vijand is het Humanisme.

Over de Amerikaansche kerkelijke toestanden kan ik niet oordeelen maar ik vermoed dat de strijd tegen dezen vijand bij u niet minder zwaar zal zijn dan bij ons in Europa. Laat ons niet vergeten dat het Humanisme niet anders als gecultiveerd heidendom is en blijft, en dat de daaruit geboren cultuur het instrument is waardoor de duivel naar Jezus woord "de volken verleid en waarmede hij zelfs, indien het mogelijke ware, de uitverkorenen zou verleiden."

In dien strijd voelen wij ons één, al weten wij ons door een oceaan gescheiden.

In Jezus Christus ligt onze eenheid.

In den Heiligen Geest bezitten wij een gemeenschappelijken Trooster.

In de gemeenschap der heiligen bezitten wij een band die ons vereenigd houdt.

In de beloften Gods die in Jezus Christus Ja en Amen zijn te midden van alle wederwaardigheden, beproevingen en teleurstellingen een vasten grond des winnens.

En in Gods Woord het onverwinnelijke wapen waarvan wij kunnen en durven belijden:

Gods Woord houdt stand in eeuwigheid
En zal geen duimbreed wijken.
Beef, Satan, beef, die ons geleid
Zal u de vaan doen strijken.
Delf vrouw en kind'ren 't graf,
Neem goed en bloed ons af,
Het brengt u geen gewin;
Wij gaan den hemel in
En erven koninkrijken.

Moge God uw Kerk in dit groote land verwaardigen tot dezen strijd en door dien strijd zoowel naar binnen als naar buiten tot een rijken zegen voor Amerika te zijn en steeds meer te worden. Dat is de hartelijke wensch en bede van de Christelijke Gereformeerde Kerk in uw oude vaderland die mij naar uwe Synode afvaardigde met de opdracht, uw Kerk te verzoeken op deze Synode te besluiten om met elkander in die correspondentie te treden zooals die voorheen tusschen de Christelijke Gereformeerde Kerk in uw land en mijn land bestond, en van harte hopen wij in Holland dat deze correspondentie thans een feit moge worden.

We zullen wat door Ds. Janssen op de Synode werd gezegd maar stil voorbij gaan. Maar we willen wel even hierbij aanteekenen, dat de Kerken, waartoe hij behoort, en die hem hadden afgevaardigd, op de gronden waarop hij meent, dat zijn kerken nauwer verbonden willen worden aan de Chr. Geref. Kerken alhier, zij hem even goed konden afvaardigen naar eenige Kerkengroep, die Christus als de Zone Gods belijdt en Hem erkent als de eenige Zaligmaker. Het uitgangspunt zal altijd moeten zijn, de Belijdenis. Dan Alleen is er een goede basis. Dan is het niet allereerst een zaak van enkele gezangen, of van onderwerpelijke of voorwerpelijke prediking, noch ook van Utrechtsche conclusies. Dan, als men tenminste werkelijk eenheid zoekt, begint men heel dicht bij huis en reist niet een vier duizend mijl, terwijl er broeders vlak naast de deur wonen, die alreeds bij ons aanklopten, gelijk dit door de Gereformeerde Kerken geschied is in Nederland, terwijl de pers zich bijna uitgesloofd heeft deze zelfde dingen zoo breedvoerig mogelijk te bespreken.

Over dit streven naar eenheid der Chr. Geref. Kerken in het oude vaderland met de Kerken van dien zelfden naam in ons land wordt dan ook druk geschreven van. Dr. Van Lonkhuyzen schrijft er van in zijn maandelijksche Wachterbrief als volgt:

Ik heb gezien, dat de synode onzer kerken ten uwent weer voorbij is. Onder hetgeen dat daar geschied is, en ons volk hier interresseert, behoort ook en vooral een klein zinnetje, dat in de persverslagen onzer bladen, zoover ze iets uit de Amerikaansche kerkelijke bladen overnemen, nergens gemist werd. Het zinnetje dat ik bedoel, en dat ik over zag, was het zinnetje uit het verslag van het antwoord op de speech van Ds. H. Janssen, een onzer legerpredikanten, die de Christelijke Gereformeerde Kerk uit Nederland bij u vertegenwoordigde. De predikant die Ds. Janssen beantwoordde drong, zoo lees ik—na gezegd te hebben dat de Christelijke Gereformeerden in Amerika de Gereformeerden alhier als de wettige voortzetting der vroegere Christelijke Gereformeerde Kerk beschouwt—bij Ds. Janssen aan toch alle pogingen in het werk te stellen, dat zijn broeders zich met ons weer vereenigen zouden. En dan komt het zinnetje dat ik bedoel en overal las, namelijk: *"en Ds. Janssen beloofde zulks te doen."*

Hierbij maak ik twee kantteekeningen. Ten eerste, dat uwe synode terecht de Gereformeerde Kerken beschouwt als de wettige voortzetting der vroegere Christelijke Gereformeerde Kerk. En dat zij, dit tot Ds. Janssen zeggende, hem en zijn Kerk derhalve *daarmee* vermaant tot die wettige voortzetting terug te keeren. Zeer juist. Maar dan zeg ik, dat als Ds. Janssen zou trachten langs die lijnen zijn broeders met ons te vereenigen, dat hij dan—men vergeve mij de typische Hollandsche uitdrukking—van een koude kermis thuis zou komen. Verleden jaar wilden zijn kerken niet eens met ons spreken om struikelblokken tusschen ons op te ruimen! Niet eens spreken over een weg van vereeniging. Het zal mij daarom wel be-

nieuwen wat er van die belofte, *plechtig voor uwe synode afgelegd* (!), terecht zal komen. Ik hoop, dat we er iets meer van hooren; maar ik vrees daar wel wat voor.

De tweede kantteekening die ik maak is de volgende. Afgezien nog daarvan, van de vrucht der pogingen door Ds. Janssen beloofd te zullen doen om zijn kerken tot de wettige voortzetting der vroegere Christelijke Gereformeerde kerk terug te leiden—en dat zou dan met boete en berouw moeten geschieden want niemand heeft het recht zich van de wettige Kerk of haar voortzetting af te scheiden, ook al zal zulk een belijdenis door onze kerken wel niet gevraagd worden—afgezien van de vrucht dezer pogingen, zoo is het toch goed, dat uwe Kerk op een vereeniging van de Christelijke Gereformeerde Kerk met ons aandringt. Daar moet ten allen tijde gewezen worden op de roeping dat degenen die één in het geloof en in de belijdenis zijn zich ook in de organisatie van Gods koninkrijk, dat is Zijn Kerk, zich als een eenig volk openbaren. Dit daarop wijzen kan dan misschien op tijd van duur vrucht dragen. Al is het maar vast deze vrucht, dat men niet meer allerlei verzinsels gaat zoeken waarmee men zijn kerkelijk standpunt zoekt op te bolsteren en de scheiding eenigen schijn van recht zoekt te geven.

Ook dit schrijven zullen we zwijgend voorbij gaan. Wie eenigszins deze verschillende dingen heeft bijgehouden, weet wel waar in Nederland tusschen de beide kerkengroepen de knoop zit. Maar die weet dan ook, dat men van uit de Nederlandsche Chr. Geref. Kerken voor dezelfde bezwaren komt te staan, die het voor deze kerken onmogelijk maakt zich met de Gereformeerde Kerken aldaar te vereenigen. (Wel te verstaan, dat wij van meening zijn, gelet op die bezwaren, dat zij geen voldoende reden zijn voor de bestaande verwijdering aldaar).

Maar ook in Amerika is men het nog niet eens, of het standpunt, gelijk we het vinden in den brief bovengenoemd, en die vrijwel het gevoelen der Gereformeerden in Nederland weergeeft, wel juist is. Kort na het verschijnen van den brief van Dr. Van Lonkhuyzen verscheen er in de Amerikaansche Wachter het volgende ingezonden stuk, wat we weergeven met het antwoord van den hoofdredacteur.

INGEZONDEN

Stichtelijk?

Geachte Redacteur:—

Wat dunkt u van die brief van Dr. Van Lonkhuyzen van 26 Augustus? Hebben wij behoefte aan zulke brieven in ons kerkelijk blad? is zulk schrijven wel toch stichting voor ons volk?

Dr. Van Lonkhuyzen zegt in zijn brief, dat de Christelijke Gereformeerde Kerken, indien zij met ons willen vereenigen, dan moet zulks geschieden met boete en berouw. Ik zou Dr. Van Lonkhuyzen wel eens willen vragen, of hij wel kan bewijzen, dat God zijne goedkeuring gegeven heeft over de conclusies door de synode aangenomen te Utrecht, 1905, en ook de synode te Muskegon gehouden 1908?

Heeft God de Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland niet wonderbaar gezegend? Zijn zij niet tot een groot heir geworden in een korte tijd van dertig jaren?

Laten de Gereformeerde Kerken in Nederland en ook de onze daar eens over nadenken.

Antwoord:—

Daar is reactie gekomen op het schrijven van Dr. Van Lonkhuyzen. Het bovenstaande is een voorbeeld. Hoewel we niet weten of dit stukje voor De Wachter bedoeld was (daarom laten we des schrijvers naam weg), nemen we het toch op. De lezers mogen weten, dat er reactie is en dat van ongunstigen aard.

Ons oordeel is in dezen, dat nu er pogingen aangewend worden om de Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland en de onze hier officiëel dichter bij elkander te brengen, we het best doen, voorloopig onze handen van de zaak af te houden en de behartiging der zaak aan de betrokken autoriteiten over te laten.

H. Keegstra

En nu de moeilijkheid.

Men zal van uit ons land trachten de Chr. Geref. Kerken in Nederland officieel dichter bij de Kerken alhier te brengen. Dat schijnt veel gemakkelijker dan het wel is, naar ons oordeel. Hebben we goed gelezen, dan, zoo wil het ons voorkomen, kan dit wel, maar alleen als de beide groepen in Nederland zich eerst vereenigen. Maar, indien dit een feit zou worden, waaraan we voorloopig nog twijfelen, dan ligt het immers toch voor de hand, dat de poging, van hier uit Amerika "om de Christelijke Gereformeerde Kerk en de onze (de Chr. Geref. Kerk alhier) officieel dichter bij elkander te brengen", geheel overbodig is. Of, indien men daarmede toch zou doorgaan, dan kan het wel haast niet anders, dat de Gereformeerden in Nederland de correspondentie met de Kerken alhier zullen afbreken. We zijn wel benieuwd hoe men in dezen, van uit ons land, te werk zal gaan en hopen er kennis van te nemen.

En wij dan?

We schreven, dat waar men toenadering zoekt, van huis uit begonnen dient te worden. En we zijn er ook van overtuigd, dat wij dit als Kerken gedaan hebben en nog doen. De broeders in de Chr. Gereformeerde Kerken weten dit ook wel. Op grond van de Gereformeerde Belijdenis gaat er alreeds voor een tiental jaren onzerzijds een getuigenis uit, door middel van redevoeringen en de pers, om toch enkel en alleen zich aan

de belijdenis te houden en wat daarmede in strijd is te herroepen, (wat men in dit opzich in 1924 verkeerdelijk heeft aangenomen in de Drie Punten). Een herroepen van deze punten zou 'een nader bij elkander komen' in de hand werken.

Waar we dus bij huis zijn begonnen, daar kunnen we ons rechtens dan ook tot de Gereformeerde Kerken wenden in Nederland. We zijn zuiver in de leer en goed Gereformeerd en staan met beide voeten op de aloude Belijdenis. Dat is zelfs het getuigenis der Kerken (officieel) waartoe we vroeger behoorden. Misschien kon het ook nog wel zoo, dat de Gereformeerden in Nederland er bij de Chr. Geref. in Amerika op aandrongen, om die eenheid met onze Protestantsche Gereformeerde Kerken te zoeken, ook al begonnen de kerken alhier dan maar om met ons te doen, wat wij tegenover hen al voor jaren gedaan hebben.

Dan bleven er geen moeilijkheden meer over op dit punt.

W. V.

Wrong

"The Road to Glory" is the caption of Rev. J. M. Ghysel's meditation in "The Banner" for Oct. 9, 1936. In this writing one comes upon statements about Joseph's person that deserve to be labeled doubtful.

I quote:

> "When you think of Joseph's life, you remember that he wanted to have preëminence over all his brothers and over his parents.
> "He wanted to overtop them all.
> "That was his ambition.
> "He is his father's favorite son.
> "He wears the coat of many colors.
> "He receives dreams from on high that make him sure of preëminence."

In the sequence the author speaks of "the selfish ambition of Joseph Himself."

Here then Joseph is brought forward as a vain and selfish youth, lusting like an Alexander the Great after power, aspiring to a place of preëminence in his clan, as a youth with a soul aflame with worldly ambition that was firing him to overtop them all, even his parents. And to this worldling God made known that his ambition would be realized.

"When you think of Joseph's life," wrote the reverend, "you remember—remember that this is the kind of a lad or youth he was. Now thinking of Joseph, I, for one, can remember nothing of this. So I again scan the record of Joseph's early career to refreshen my memory. It may have suffered a lapse. But try as I may, I can find no such a lad in this record. What is there in the early life of Joseph that will justify the above description of him? His going about in that tunic (the coat of many colors) his father gave him? Or his telling those dreams to them? Assuredly not. Yet, other evidence that there smoldered in his breast a vile ambition there is not.

To say that the above description of him is true is to agree with the opinion of his own brothers concerning him. But his brothers hated him, because he was more righteous than they, and because, being righteous, he testified against their evil doings. He brought unto his father their evil report. The evidence that this was the basic reason for their hating him is evident from this, that the statement that he brought to Jacob their evil report precedes the statement to the effect that they hated him when they saw that their father loved him more than all his brothers.

They hated him, further, because of his dreams, which he told them with marked frankness. What is there that can be brought forward to substantiate the view that it was sheer vanity that prompted him to disclose to them his revelations? What lad of his age (he was only seventeen years old at the time) dreaming such remarkable dreams would not have felt constrained to tell them to his family? True, it would have been more discreet on his part, had he confided in his father only.

But even his father suspicioned him. "What makest thou thyself," said he to the lad, after having listened to his second dream, "shall I and thy mother and thy brethren indeed come to bow ourselves to thee to the earth?"

Consider that ordinarily the image that appears before the mind during sleep is merely the projection of a train of thought that the dreamer during his waking hours has been following, so that in the case of ordinary dreams, the dream is the man, and may be taken as an index to the thoughts and intents of the heart of the man and as the gage of his aspirations. The first thought that came to Jacob was that Joseph's dreams were of this character. He therefore found it necessary to rebuke him to his face, to admonish him to put off his vanity. We imagine, however, that even while uttering this rebuke, Jacob's heart smote him in that this son had always impressed him as being a humble, gracious and upright youth. It therefore also occured to Jacob that Joseph's dreams might have been of the Lord, and that thus what accounted for his having dreamt them is not that in his waking hours he had been strutting about with himself before his eye as the future lord of his clan, as a most extraordinary personage. We read of Jacob that he pondered the sayings of his son.

If some men are holier than others and if there be still another class of believers comprised of the holiest

of men, then Joseph, I would say, belongs to the third class. He is one of the most remarkable saints that appear on the stage of sacred history, the kind of a christian that will again restore your faith in the power of God to save a man from all his sins.

This, of course, is not saying that Joseph was impeccable, that there lurked in his bosom no pride and that this pride would not bestir itself when Josepn contemplated his dreams. Joseph, too, was a man by nature dead through sins and trespasses and sin. As a saint he, too, had but a small beginning of true obedience.

Said Paul of himself, "And lest I should be exalted above measure through the abundance of revelations, there was given me a thorn in the flesh, the messenger of Satan to buffet me, lest I should be exalted above measure." But who would think of describing Paul as a vain, proud man, lusting after honor. Paul was a christian. Joseph, too, was a christian. Though but seventeen years old, he was the one champion of righteousness in Jacob's family, the prophet of the most high God, His friend. The secrets of the Lord are with this youth. As God's prophet, he prophesied and rebuked evil. For this he was hated and despised by his brethren, misunderstood by his father and finally delivered to the heathen by his own.

His brethren hated and envied him. In their hearts they knew that he was worthy of the elevation of which his dreams were prophetic. What they should have done is to take home to their hearts his rebuke, forsake their sins and ponder his dreams. Instead they resented his reproof, hated his person, misconstrued his revelations. They begrudged him the favor of heaven.

As I once wrote: One loves to linger at the life we have been considering. The longer we ponder this life, the clearer we see its power as the power of a man in whom the Almighty wrought wonderfully unto His everlasting glory. That faith of Joseph, how vital and abiding! No trial, however fiery, was able to shake his conviction that God was for him and through all his afflictions was leading him on — to glory. How marked his ability to lay hold on the promise, proclaimed by his juvenile dreams, that in the end all would be well with him. How strikingly his career demonstrates that a young man cleanses his way by taking heed according to God's work. Consider once more the determined resistance he offered the temptress in Potiphar's house. There are certain aspects about this trial we failed to bring out properly. Though the manager of Potiphar's estate, he was after all but a slave, so that his position in this house, though high, was the very reverse of the high dignity suggested by his dreams. Then the temptress spoke. It must not be imagined that her petition was of a kind that would appeal to sensuous nature only and not to carnal ambition as well. Consider that she was a woman of high rank with a word that in all likelihood had weight in the circle in which she moved. Had Joseph yielded, she might have become his willing slave to do his bidding. With her lust secretly appeased, could she not be expected to prevail upon her husband to set the Hebrew free and to present him to the king as a man exceptionally wise and able? Here then the opportunity presents itself to him to gain through a woman, if not the high objective of his dreams, then at least his freedom. An unprincipled man would have reasoned thus: My dreams were not of God but merely the nocturnal and strange representations of what my soul desired, namely, power and fame. I see this now. Why then should I pass this opportunity by. Let me take what now lies within the range of my grasp, — freedom and perhaps advancement in Pharaoh's king, dom.

Such a man was Joseph. But he, too, had to be perfected through suffering. G. M. O

Sower and Reaper

Mrs. D. J. of Grand Rapids, Mich., asks:

Will you explain John 4:36? Who are the reapers spoken of and what is meant by the wages and the fruit? Are sowers and reapers the same?

Answer:

There are, indeed, different interpretations of John 4:36, but the differences do not concern the questions concerning sowers and reapers, wages and fruit. It is, I think plain from vs. 38 that the reaper in this case represents the disciples, though in a broader sense it may be applied to all that preach the gospel in the N. T. day. It is also evident from the context that the sower is principally Christ, though, in the light of vs. 38 (other men labored) I am inclined to include the prophets of the O. T. day through whom Christ labored. The gatherings of the fruit unto life eternal refers to the fact that the disciples will be privileged to be instrumental in gathering in the fruit of the Spirit in the conversion of Jew and Samaritan and Gentile, and the joy of this in gathering together with the eternal reward of grace connected with it is their wages.

H. H.

CORRESPONDENTIE

"Een lezer" zond een vraag in, die niet onderteekend was. Alle vragen moeten onderteekend zijn met den naam van den inzender. Anders kunnen ze niet beantwoord worden.

Enkele vragen moesten wachten tot een volgende keer. H.H.